

NAGYKÁLLÓ SZEMÉLYNEVEI A XVI. ÉS A XVIII. SZÁZADBAN

I.

1. Köztudomású, hogy a mai magyar személynévrendszer kialakulása hosszú történeti folyamat eredménye. Honfoglaló őseinknek még egyelemű nevük volt, s ezek rendszerint valamely testi vagy lelki tulajdonságukat, szokásukat, nemzetiségüket, tisztségüket stb. fejezték ki, vagyis mindig reális kapcsolat volt a név és a megjelölt személy között. A kereszténység fölvételével forradalmi változás következett be a névadásban is. Addig a közösség (esetleg a szülő) a természetes névadás módján mindig jelentéssel bíró, jellemző neveket adott a gyermeknek, és az egyén föltűnő megváltozását rendszerint követte nevének megváltozása is. Tehát nem volt törvényszerű, hogy az ember azzal a névvel haljon meg, amellyel megszületett. A kereszténységben azonban mintegy kívülről, mesterségesen adták a neveket (és kizárólag a bibliai és a martirológiumi neveket), amelyeknek a magyar nyelvközségben semmiféle jelentése sem, a személyhez pedig legfeljebb annyi közük volt, hogy esetleg az elnevezendő gyermekek éppen az illető szentek neve napján jöttek világra.

A kereszténység elterjedésével még nem zárult le az egyelemű nevek kora, hanem továbbéltek még hosszú évszázadokon keresztül, s ezeket a magyar társadalom különféle rétegei körében más és más időszakban (a nemességnél korábban, a jobbágynál csak a XV—XVIII. században; a népes városokban és mezővárosokban korábban, mint a csekély lélekszámú jobbágyfalvakban) váltotta fel a két elemből, a vezeték- és az utónévből álló személynévrendszer.¹

A vezetéknév kialakulását az élet követelte meg. A társadalom fejlődésének természetes velejárója, sőt, sokszor előfeltétele a társadalom kisebb és nagyobb közösségei életének ösztönös megszerveződése vagy éppen kívülről (felülről) való mesterséges megszervezése. A közösségben minden embernek megvan a megfelelő helye, funkciója, ennek számontartására pedig szükséges és kitűnően alkalmas az egyénnek valamely, csak őrá vonatkoztatott névvel való azonosítása, egyúttal a többi embertől való elkülönítése. Ha egy közösségen belül több ember viselte ugyanazt az egyelemű nevet, akkor a személyek azonosítása már nem volt biztosítva. Ezt a névelemet meg kellett toldani egy olyan másik elemmel, amelyik alkalmas a személy tökéletes egyénítésére.

A személyek vezetéknevvel való megjelölése a kételemű nevek keletkezése idején is éppen olyan módon történt meg, mint a névadás első korszakában, a kereszténység előtti természetes névadás idején. Az egyén tehát most is személyes tulajdonságai, más emberekhez való viszonya alapján kapta meg az őt megjelenítő megjelölést, amelyből idővel, állandósulva, megmerevedve vezetéknev válnak. A közösség tehát most is természetes módon azonosított: az egyén és a megjelölésére szolgáló jelző mindig szükségszerű kapcsolatban volt egymással.

A kialakulóban levő magyar vezetéknevrendszer tagjainak ezt a sajátosságát már régen felismerte a tudomány, s a korai vezetékneveket többen és igen sokféleképpen meg is faggatták mondanivalóikról. A személynevek vizsgálatával alaposan megnövelhetjük ismereteinket a XV—XVIII. század magyar társadalmáról, rétegződéséről és etnikai eredetéről, a személynevek adnak tömeges adatokat a lakosság migrációjának korabeli fokáról, irányairól és hullámvásárlásáról stb.

Kétségtelen tehát, hogy a múlt valóságának mind alaposabb megismerésében nem nélkülözhetjük a személynevek mondanivalóit. Mindazonáltal rá kell mutatnunk, hogy az efféle vizsgálatoknak ugyanúgy megvannak a veszélyei, mintha kis mennyiségű elbeszélő forrás alapján akarnánk általánosításokhoz jutni. Minden egyes név esetében például lehetetlen eldönteni, hogy melyik korban merevült már tulajdonképpen névvé, illetőleg mikor van még reális kapcsolat a személy és a neve között. Az az ember, akit Kovács-nak hívnak, nem biztos, hogy nevének följegyzése idején is kovács mesterséget folytat, lehet, hogy ő már szabó, s csak az apja vagy a nagyapja volt kovács. Ugyanakkor bizonyára még kezdetben sem kapta minden kovács a Kovács nevet. Ha a közösség egy kevésbé megterhelt és számára jellemzőbb megkülönböztetőt talált, akkor bizonyára ezt adta az egyénnek. A Sánta vagy az Ungvári nevű ember foglalkozása éppúgy lehetett kovács, mint a Kovács nevű ember is lehetett sánta, vagy érkezhettek Ungvárról. Továbbá rontja a személynevekből levonható társadalomtörténeti és egyéb következtetések hitelét az a körülmény, hogy a vezetéknevrendszer kialakulásának kronológiájában sokszor igen jelentős különbségek vannak a társadalom rétegződése és elsősorban bizonyos földrajzi, településtörténeti tényezők szerint is. A kis lélekszámú településeken jóval később történt meg a vezetéknevek kialakulása és öröklődővé válása, mint a nagyobb lélekszámú községekben, városokban. Csak ezzel a körülménnyel magyarázható, hogy még a XVI—XVII. században is fölbukkanó egyelemű neveket elsősorban a kisebb települések jobbágyalakossága körében találjuk meg. Másrészt azonban nem szabad kizárni még a későbbi évszázadokban, a XVII—XVIII. században sem annak a lehetőségét, hogy akár az öröklődő nevek esetében is megvan a reális kapcsolat a név és a vele jelölt egyén között. Ez különösen áll a mesterségnevekből keletkezett vezetéknevekre, hiszen nemcsak a név, hanem a mesterség is öröklődhet. És ez nem pusztán feltételezés, hanem a későbbiekben mások után módunkban lesz nekünk is helyi anyagon szemléltetni a megállapítás igazságát.

Mindezek a veszélyek azonban nem riaszthatnak el bennünket a személynevek történeti célú fölhasználásától, legfeljebb a mindenkor kötelező éberség további fokozására serkentik, a következtetésekben való messze-menő óvatosság betartására készítetik a kutatót.

Könnyen előfordulhat, hogy a nagy óvatosságban olykor-olykor a kézenfekvőnek látszó történeti következtetéseket sem merjük levonni a rendelkezésünkre álló névanyagból. De vajon ilyenkor nem érdemlik meg figyelmünket a személynevek? Bizony megérdemlik. Megállapíthatjuk az akkor élt vezetéknev típust, előfordulásuk gyakoriságával fölmérhetjük megterheltségüket, a keresztnév használatából és ismétlődéséből következtetni tudunk a névdivatra, s nem utolsó sorban hasznos következtetésekhez juthatunk a régi állapotnak a maihoz való viszonyításával, vagy legalább az összevetés lehetőségének megteremtésével. Nem kevésbé fontosak a személynevek nyelvi, nyelvtörténeti, néprajzi stb. mondanivalói sem. Mindezek a körülmények tették szükségessé annak a tudománynak az életre hívását és immár az egész világon való ismertetését és elterjesztését, amely a tulajdonneveket tekinti tárgynak, feladatának pedig minden névbeli ügy megoldását és megválaszolását, a tulajdonnevek születésének és halálának kutatását, életük minden vonatkozásának, bármiféle mondanivalóiknak a megszólaltatását. Ezt a tudományt nevezzük önelvű névtannak.

A magyar névtudomány két legkiműveltebb ága az emberrel legszorosabb kapcsolatban álló két tulajdonnévfajtaival, a földrajzi nevekkel és a személynevekkel foglalkozik. Az utóbbi időben az országos földrajzinévgyűjtő mozgalom hatására inkább a földrajzinév-tan volt a közvélemény érdeklődésének középpontjában, és sokkal kevesebb figyelem irányult a személynévtan eredményei felé. Holott a jelenkori és történeti személynév-vizsgálat számtalan olyan meglepetéssel szolgál, amely a jelenleginél sokkal nagyobb közönséget érdemelne. A mai magyar ragadványnévrendszer kutatásával megállapíthatók azok az analógiák, amelyek segítségével megérthetjük vezetékneveink kialakulásának folyamatát, a magyar vezetéknevrendszer maivá fejlődésének (és fejlettségének) okait és tényezőit. Ördög Ferenc,² Bachát László,³ Balogh László⁴ és mások ragadványnév-vizsgálatai tehát a történeti névtan számára is hasznot hajtanak. Az önelvű keresztnév-kutatás produktumai közül elsősorban Hajdú Mihály dolgozatait kell számon tartanunk.⁵ A teljes és a beceneveknek az egész országra kiterjedő felgyűjtésével (természetesen alapos megfontolással kiválasztott kutatópontok anyagából) olyan hatalmas nyersanyaghoz jutunk, amelyből bátran meríthetünk majd jelenkori hivatalos keresztnévrendszerünk gazdagítása és színesebbé tétele érdekében. Az elnevezésben megnyilvánuló lokális sajátosságok, a névdivat helyi és temporális különbségei, a nevek vertikális és horizontális elterjedtsége mind-mind olyan szempont Hajdú Mihály dolgozataiban, amelynek tüzetes kibontogatásával jelentősen emelkedik majd társadalmi önismeretünk szintje, nem is számítva a névtudomány, a nyelvészet és az egyéb társadalomtudományok számára lecsapódó hasznot.

A történeti személynév-kutatásnak századunk második évtizedében *Pais Dezső* Régi személynéveink jelentéstana című kitűnő dolgozata adott lendületet.⁶ *Pais* Árpád-kori neveink rendszerének kibontogatása közben számos olyan receptet is megírt a jövőendő névészek számára, amelyek alkalmazása nélkül még ma sem képzelhető el korszerű eredményeket elérő tanulmány. Az e korra vonatkozó ismereteink jelentős bővülésére csak a *Papp László* gondozásában készülő Árpád-kori személynévszótár megjelenése után, illetőleg elsősorban *Fehértői Katalin* idevonatkozó kutatásai révén kerülhet sor.*

Napjainkban mind a történészek, mind pedig a nyelvészek érdeklődésének homlokterében a XV—XVI. századi névanyag áll, ami könnyen érthető annak alapján, amit az előbb a vezetéknevek kialakulásával kapcsolatosan elmondtunk. A vezetéknevek szórványos történeti hasznosítására a korábbi irodalomból is igen sok példát hozhatnánk, azonban egy-egy forrás, korszak viszonylag teljes névanyagának komplex vizsgálatára csak a felszabadulás óta vállalkozott néhány kutató. *Karácsony Sándor Zsigmond*,⁷ *Bárcki Géza*,⁸ *Szabó István*,⁹ *Kálmán Béla*¹⁰ és *Bálint Sándor*¹¹ munkáját alább következő vizsgálatainkban is többször idézni fogjuk. Egyrészt a példakövetés kötelezettsége, másrészt azonban a más vidékek anyagából leszárt tanulások és saját eredményeink összevetésének lehetősége késztet erre bennünket.

Választott témánk: Nagykálló mezőváros XVI. és XVIII. századi személynéveinek (zömükben jobbágyneveknek) elemzése. A fentebb idézett szerzők közül *Karácsony Sándor Zsigmond* egy másik dolgozatában ugyanebből a korszakból való névanyagot vett szemügyre, méreteiben jóval tekintélyesebbet, de eredetére heterogénebbet.¹²

Karácsony hatalmas mennyiségű nevet gyűjtött össze a megvizsgált három évszázadból (csak a XVI. századból 19 093 férfi- és 802 női nevet tárgyal). Általános névadástörténeti következtetéseket akart levonni, ezért gyűjtésében az egész országra kiterjeszkedett. Dolgozata nagyobbik részében a keresztnemekre vonatkozó adatait mutatja be, majd a feldolgozás következik. Sorra veszi azokat a tényezőket, amelyek szerepet játszottak a névválasztásban, rámutat a kereszt- és vezetéknevek társadalmi, földrajzi, családi és egyéb vonatkozásaira, végül bemutatja a becéző személynéveket is.

A mi anyagunk több vonatkozásban is különbözik a Karácsonyétól, éppen ezért nem tudjuk majd átvenni az általa ajánlott rendszert, s követni a dolgozatában alkalmazott módszert. A rendelkezésünkre álló névanyag sokkal kisebb. Több mint egy évszázadból hiányoznak a személynévlisták, így erre az időre legfeljebb következtetni tudunk a megelőző és a követő időszak névanyagából. További különbség, hogy Karácsony az ország több

* Dolgozatom nyomdába kerülése után jelent meg a szerző értékes tanulmánya: *A XIV. századi magyar megkülönböztető nevek*. NytudÉrt. 68. sz. Bp., 1969. Így eredményeit már nem hasznosíthattam.

részből, területéről való neveket vizsgálta, mi pedig egyetlen helység adatait vesszük szemügyre. Ebből következőleg más a célunk is: nem az általános, hanem a specifikus sajátságokat keressük, a két évszázad nagykállói személynévadásának titkait akarjuk feltárni. Az sem lényegtelen eltérés, hogy a mi névanyagunk viselőinek társadalmi helyzete eléggé homogén: a mezővárosi polgárosodó réteget még millió szál köti jobbagyi származású tőzomszédaihoz, és ugyanígy az egytelkes vagy más telkén lakó nemesek életmódja, gazdagsága és gazdasága sem különbözik semmivel sem a jobbagyokétól. Alig fedezhetők fel hát különbségek a megemlített rétegek névadásában és -használatában, így bátran mondhatjuk, hogy vizsgálatainkból a XVI—XVIII. század legjelentősebb osztályának, a jobbagságnak névadásbeli szokásaira, s életének a nevekből kipuhatható oldalaira derül némi fény.

2. Szabolcs megye történetében a XIX. század harmadik harmadáig kiemelkedő szerep jutott a középkori város helynek, a mezőváros megyeszékhelynek, Nagykállónak. Az ország történetének több fontos eseménye kapcsolódik e községhez, magáról a településről szóló ismereteink mégis roppant szegényesek. Pedig Nagykállót nem a benne lejátszódott események tették nagygyá, hanem azért játszódtak le éppen benne ezek az események, mert a helység Nagykálló volt. Úgy is fogalmazhatunk, hogy nemcsak a nemzeti történelemben játszott szerepe miatt kell foglalkoznunk a település történetével, hanem Nagykállóért önmagáért: a benne és érte élt generációk életének és tevékenységének megismerése a célunk. Meggyőződésünk, hogy a helység múltjának alaposabb megismeréséhez a személynevek is szolgáltatnak adalékokat.

Vizsgálatainkhoz a XVI. század közepétől rendelkezésre álló, Nagykálló jobbagylakosságának adóztatása céljából készült dikális összeírásokat használtuk. A dikális összeírások helyes megszólaltatásához rengeteg körülményre kell tekintettel lennünk. Minden egyes összeírásról alapos szemrevételel kell kideríteni születésének körülményeit, adatainak valóságértékét, a jobbagylakosság egészére vagy valamely rétegére való vonatkoztatásának lehetőségeit. A szakirodalomban lépten-nyomon figyelmeztetnek a felhasználás, a körültekintés nélküli általánosítás, a megelőző mikrovizsgálat elmaradásának veszélyeire,¹³ ugyanakkor különleges jelentőséget tulajdonítanak a dikajegyzékekben levő hatalmas forrástömegnek. A dikális összeírások általában csak az adózás alá eső porták számát adják meg. A portaszámok megállapítása azonban igen sok körülménytől függött. Elsősorban vették figyelembe a helység adott állapotát: a természeti és történelmi csapások hogyan érintették a lakosságot, képesek-e az adó kifizetésére. Általában mentesültek az adózás alól a vagyontalan pauperek, a földesúr gazdaságának és udvarának szolganépe, három évig az új házat építők és a jövevények, azok, akiknek leégett a házuk stb., végül nem a közönséges jobbagyok módján adóztak a földesúri birtokok judexei (bírái). A felsorolt rétegek egy része igen gyakran ki is maradt az összeírásokból.

Megszokott dolog, hogy a portaszámok alapján a helytörténeti mun-

kák szerzői következtetnek a településben élő népesség lélekszámára. Acsády Ignác még úgy gondolta, hogy egy portára bátran lehet számítani négy családot, családonként pedig öt személyt, vagyis ha a porták számát hússzal megszorozzuk, akkor megkapjuk a helység lakosságának körülbelüli lélekszámát.¹⁴ De az Acsády-féle átszámítást az utóbbi időben több oldalról is alapos kritika érte.¹⁵ Mivel a portaszámok megállapítása igen változatos formákban és sokféleképpen történt, nem lehet minden esetre alkalmazható sémát felállítani. Egyáltalán nem volt mellékes például a dikátor személye: tudunk olyanról is, aki aránytalanul megnövelte a porták számát azzal, hogy még a fél jobbágytelket is egész portának írta össze. A másik oldalról pedig azzal is számolni kell, hogy a jobbágyok elmenekültek a dikátor elől, így vonva ki magukat az adófizetésből, illetőleg a földesúr tiltotta ki birtokáról az összeíró, vagy több jobbágyról állította, hogy az ő majorságában cselédként dolgozik. E manipulációkkal pedig nemcsak a jobbágyot védte, hanem a maga számára igyekezett biztosítani az adót és a jobbágy gazdasági erejét.¹⁶ Többször előfordult az is, hogy a dikális összeírásban *deserta*-nak, üresnek jelölnek egy-egy települést, ugyanakkor az azonos időből való dézsmajegyzékek jelentős népességet mutatnak ki az illető falukban. Az üres, elpusztult, lakosaitól elhagyott stb.-féle megjegyzéseknek tehát nem kell minden esetben hitelt adnunk. Amint Veres Miklós mondja: az összeírások *deserta* jelzése igen gyakran csak a helység adózásra képtelen állapotát jelenti.¹⁷

Az összeírások heterogén voltából következik tehát, hogy az Acsády-féle húszas szorzószám sematikus alkalmazásával szükségképpen téves eredményekhez jutnánk. Szerencsés helyzetben vagyunk akkor, ha ugyanabból az évből a dikális összeíráson kívül rendelkezésünkre áll a dézsmajegyzék is. Mivel a dézsmajegyzékeken a helység minden családfője szerepel (az egyháznak a legszegényebbek is fizettek adót), ennek segítségével korrigálni lehet a dikális összeírás adatait. Veres Miklós számításai szerint például a XVI. század második felében Szabolcs megye dadai járásában 1,96 dézsmafizető esik egy portára, a kisvárdaiiban pedig 2,73. Ha ezekkel megszorozzuk a porták összesített számát, összegként az illető járások családfőit kapjuk meg, s ezt ismét szorozva az általánosan használt 5-ös szorzószámmal (vagyis egy családra öt személyt számítva), megkapjuk a járásokban élő jobbágy- és zsellérnépességet.¹⁸ Az összeírásoknak az egy-máséival történő korrekciójára azonban nincs mindig módunk. A lélekszámbecsléseket mégis fontosaknak tartjuk, mert segítségükkel derülhet fény a helységek fejlődésének tempójára, a lakosság áramlásának fókára, egy szóval a települések történetének bizonyos fordulataira. De közelebb járunk az igazsághoz, ha Veres Miklós okfejtése nyomán nem 20, hanem csak 10–12 személyt számítunk egy portára, s még az így nyert adatokat is inkább csak a viszonyításra jobban alkalmas számoknak, nem pedig a települések abszolút lélekszámának tekintjük.

Az 1543. évi dikajegyzék roppant szükségzavú: a birtokosok nevén kívül mindössze a tulajdonukban levő porták számát adja meg, Nagykállóban

Vitéz János (*Joannes Wythez*) és Lökös János (*Joannes Lcokeos*) részén összesen 77-et. Nagykállóra is jellemző lesz, ha a község portáinak számát összevetjük néhány más község adataival: Bogdányban 7, Halászbán 32, Keresztúton (ma Kótaj) 20, Királytelken 44, Nyíregyházán 31, Oroson 23, Simán (ma puszta Nyíregyháza és Újfehértó határában) pedig 19 portát talált ugyanekkor a dikátor.¹⁹

Az 1543. évi összeírás szükséviségében is tanulságos: adatai a megye községeinek az az állapotát tükrözik, amikor még messze volt Szabolcstól a török. A mindössze hat évvel későbbi dikajegyzék készítésének idején sem találhatunk még itt törököt (csak 1554-ben jelennek meg a megyében), az 1549. évi összeírás adatai már fenyegető terjeszkedésüket sejtetik velünk. Az 1549. évi jegyzékben feltűnően megnövekszik a megye portáinak a száma. Nagykállóban 101 adózó portát írnak össze, Bogdányban 17-et, Halászbán 56-ot, Keresztúton 35-öt, Királytelken 59-et, Nyíregyházán 45-öt, Oroson 21-et, Simán pedig 23-at, vagyis csökkenés egyedül Oroson volt. A portaszámok ilyen arányú megnövekedésének aligha lelhetjük más magyarázatát, mint hogy a még viszonylag biztonságos Nyírség községei befogadták a hódolt vagy közvetlenül fenyegetett területekről menekülő jobbágyokat. Erre gondolhatunk az új házat építő jobbágyok magas számából is. (Az 1549. évi dikajegyzék azért is hasznosabb és használhatóbb az előzőnél, mert a portákon kívül feltünteteti valamennyi adómentességet élvező számát, egyben pedig közli a mentesség okát is: vagyontalanok, szolgák, új házat építők, leégett házak, bírák, elhagyott telkek, zsellérek, napszamosok stb.)

A következő évtizedben aztán Szabolcsba is betörték a törökök. Portyázó csapataik 1554-ben eljutottak a megye közepéig, és az útjukba eső községekben kegyetlen pusztítást műveltek. Ez időtől fogva állandósult a fenyegetésük, hódításukban mégis csak nagyon lassan haladtak előre. Ezt ismét a dikális összeírások szemléltetik a legjobban. Az 1566. évi jegyzék szerint a megye összeírt portáinak már mintegy $\frac{1}{5}$ része volt a birtokukban (*turcis subjecti*), sőt az ugyanebben az évben másodszor is kivetett adó dikajegyzékében a 968 szabad portára már 279 hódolt porta esik (az első összeírás szabad és hódolt portáinak aránya 1077 : 210). A török uralma a megyében a század nyolcadik évtizedében tetőzött: 1570-ben az adó alá eső portáinak még csak 72%-a, 1576-ban pedig már 74%-a volt a török kezében. Ezután egyre jobban szorult visszafelé, mind nagyobb területeket adott fel.²⁰

Bizonyára a küszöbön álló törökvilág, a török martalócok portyázásainak következménye, hogy az 1556. évi összeírásban ismét lezuhan a portaszám. Nagykállóban most csupán 70-et, Bogdányban 11-et, Halászbán 37-et, Nyíregyházán 32-t, Oroson 9-et, Simán pedig 7-et találnak. Királytelket ezúttal elkerülte a dikátor, Keresztút pedig a két évvel korábbi török beütés következtében pusztán állott (*deserta*). Az előző jegyzékekhez képest az a változás érdemel még említést az összeírásnak Nagykállóra vonatkozó részében, hogy a helység a korábbi két földesúrral szemben most

négynnek a tulajdonában van: *portio Joannis kallay*, *portio wolfgangi kallay*, *portio fran(cisci) kallay*, *portio pauli kallay*. Fontos adat továbbá, hogy a legutóbbi ötről negyvenre emelkedett az elhagyott telkek száma, vagyis most már nem ide, hanem innen menekülnek a jobbágysok.

Az 1566. évi dikális összeírásban először sorolják fel név szerint a portás jobbágysokat. *Oppidum Nagh kallo* helységeben Kállai János birtokán hetvenet neveznek meg, valamint *Lucas eory pal judexet*. Az első 36 név (és porta) felsorolása után megjegyzi a dikátor, hogy ezek „non subjecta”, vagyis nincsenek a török birtokában. Ugyanezt a megjegyzést nem ismételik meg a hátralevő 34 év után, s ebből arra is gondolhatunk, hogy ezek a porták viszont már a töröknek fizettek adót. Az összeírásnak Kállóra vonatkozó része két további adattal zárul: az elsőből (*pauperes substantys curruum Ibidem: 41*) kiderül, hogy Kállai Jánosnak még 41, székérel is rendelkező szegénye is van. A második megjegyzésben pedig már világosan megmondják, hogy a törökök Nagykállóban 13 jobbágyi portát pusztítottak el.

Ugyanebben az időben a szomszédos Kiskálló már a teljes pusztulás útján van, a Kállai János birtokrészén mindössze nyolc jobbágyi és egy bírói portát találnak. A Kállai Ferenc részét pedig nem is connumerálták, mert a törökök teljesen elpusztították a birtokot, felégették a jobbágys házáit. Az elnéptelenedett porták számát 211-nek írja a dikajegyzék, ez azonban túlzottnak tűnik, különösen ha az előbbi számhoz hozzáadjuk még a felégetett 27 portát. Kiskállóban ebben az időben aligha lehetett 250 porta. Megemlítjük még, hogy az összeírás szerint Kállai János földesúr házában két szolga is dolgozik.

Az 1572. évi dikális összeírásnak helységeinkre vonatkozó részét már azzal vezetik be, hogy „*Oppidum Nag Kallo ferme desolatum*”. Ezt azonban nem szabad szó szerint venni, mert a „csaknem elhagyott, elpusztult” minősítés után mégis megneveznek 66 portás gazdát: a Kállai Vitéz János részén 50-et, a Kállai Lőrincén nyolcat, a Kállai Lőkös Jánosén ötöt, a Kállai Ferencén pedig háromat. Csak 16 olyan házat találnak, amelyet a törökök miatt hagytak el lakói. Megjegyezzük, hogy ez a dikajegyzék Kiskállót már teljesen elhagyottnak írja, pedig hogy nem volt pusztas, arra a legjobb bizonyíték az ugyanebből az évből datált török kincstári defterek egyik összeírása, amelyben 20 kiskállói ház gazdáját nevezik meg. Közülük ketten (Kis Balázs és Lovász Imre) még 1582-ben is a helységeben élnek. Az 1572. évi fejadódefter Nagykálló városában 199 ház gazdáját nevezi meg. (NB! Forrásunk közétevéje, Kammerer Ernő a névlista közlése után azt írja, hogy a helység 200 ház és egy templom után adózott. Ez azonban számolási hiba lehet.)²¹ A portális összeírás és a defter ismét módot ad a lélekszámbecslésre. Most azonban jól látjuk, hogy a porta milyen csalóka mértekegység volt. A két forrás összevetéséből nyilvánvaló, hogy több mint három ház esett egy portára, s mivel egy házban általában több család élt (Veres Miklós számítása szerint 1785-ben Szabolcs megye területén átlagosan 1,31 család,²² és nyilván így volt ez korábban is), nyugodtan számol-

hatunk minden portán négy családdal. Ezek alapján pedig helységünkben 1572-ben mintegy 1300 lélek élhetett. (A következőképpen számoltunk: a 199 házat megszoroztuk 1,31-gyel, és így megkaptuk a családok számát. Egy-egy családra öt főt számolva jutottunk a kb. 1300-as lélekszámhoz.) A török hódítás következtében kétségkívül nagy lehetett a település vesztesége, de mint láttuk, továbbra is jelentékeny lakosság élt benne.

Az 1572-ből való források után sokáig hallgatnak Nagykálló lakosairól az országos és megyei összeírások. A mezővárosi kiváltságok nyomán megváltozott a helység adózásának módja, így legfeljebb a nevét említi státusának megjelölésével (mint 1631-ben: oppidum), illetőleg a lakosok által közösen fizetett taxa összegét adják meg (mint pl. 1648-ban 200 forint taxát fizetnek). A más jellegű forrásokban szórványosan föltűnedeznek ugyan kállói személyek, ezek neveinek megvizsgálását azonban most nem tartjuk feladatunknak.

A XVII. század végéről, 1699-ből viszont már egy bőséges névlista áll rendelkezésünkre. A megyei megbízottak és a kállói bírák ekkor hitelesítik azt a terjedelmes összeírást, amelyben Nagykálló jobbágylakosságát és adózás alá eső vagyonát sorolják fel: 325 telkes jobbágy, 108 házas zsellér, 18 napszámos és szolga, valamint 29 házatlan zsellér nevét tudjuk meg.²³ Ha a 480 családfőhöz hozzáadjuk még az apjukkal együtt lakó nők fiúk számát (39), az összeget az 5-ös szorzószámmal megszorozva 2595 főre becsülhetjük a település parasztlakosságának lélekszámát. Vagyoni helyzetükről az adózás alá eső állatállomány bemutatásával próbáljunk meg némi fogalmat alkotni! Birtokukban volt 727 ökör, 587 fejőstehén, 19 meddő tehén, 164 üsző, 242 ló, 1574 fejős juh, 248 meddő juh, 73 kecske és 848 sertés. Egy-egy jobbágycsaládra tehát 1,4 ökör, 1,48 tehén (illetve borjú), 0,46 ló, 3,51 juh, 0,14 kecske és 1,63 sertés jut. A teljesen vagyon-talan zsellérek és a többi szegény mellett olyan tehetős jobbágyok is voltak, mint Babócsy István, akinek 11 ökör, 4 fejős- és egy meddő tehenén kívül 7 üszője, 5 lova, 159 juha, 7 kecskéje és 47 sertése volt, vagy mint Kis Ferenc, akinek 12 ökör, 7 fejőstehén, 9 ló, 130 juh tartozott a gazdaságába, s ezen kívül még 20 köblös búza- és 30 köblös rozsvetése is volt.

A lakosság foglalkozás szerint való megoszlásáról is tudomást szerzünk az összeírásból. Igaz ugyan, hogy mindannyian a jobbágyok módján adóztak, de a mezőgazdasági termelés mellett számosan űztek mellékfoglalkozásként olyan mesterséget is, amellyel a mezőváros polgárságának, a várbeli katonaságnak és a helység vonzáskörébe tartozó községek lakosságának igényeit kielégíthették. A mesterségek között az állati bőr feldolgozásával foglalkozók voltak túlsúlyban: 14 csizmadia, 10 szűcs és 2 varga élt ekkor Nagykállóban. A további mesterségek: szabó (9), szappanos (6), kovács (5), lakatos (2), borbély (3), takács (2), mészáros (2), kerékgyártó (2), olajütő, aranyműves, kaskötő, asztalos, gombkötő, kötélverő (1—1). Keveselljük a famunkával foglalkozó mesterségeket, hiányoznak a csiszárok (a fegyverkovácsok), holott ezekre a várbelieknek is nagy szükségük lehetett. Négy jobbágynév után az *abiturus* megjegyzést találjuk, vagyis

Balthazar Szöcz (akinek valóban *pellio*, tehát szücs a foglalkozása), *Gregorius Fabian*, *Joannes Juhasz* és *Steph(anus) Bolyak* az összeírás idejére már eltávozóban volt a városból. A *Mercenarij et Servitores rovatban* is csak néhány foglalkozás-megnevezést találunk. A *servus* vagy *servitor* megjelenés kilenc személy neve előtt áll, de azt nem árulja el az összeírás, hogy ezek az emberek kinél és milyen minőségben szolgáltak. Csupán egy Gallya nevű ember szolgálatában álló férfiről tudjuk meg, hogy *Opillio* (= juhász) a foglalkozása, *Stephanus Csaholy* pedig nyilván valamelyik uraság szolgálatában mészáros (*lanio*).

A XVIII. század elejétől a dikajegyzekek már rendszeresen tartalmazták a nagykállói adófizető jobbágyok nevét is. Megvizsgált korszakunk egyetlen magyar nyelvű összeírása 1714-ben készült, amiben a magyar persze csak annyit jelent, hogy a nevek magyaros sorrendben szerepelnek, valamint hogy a dikális összeírás megszokott rovatait magyar nyelven töltötték ki.²⁴ Ebben a jegyzékben 213 személynevet találunk. A többségük földműveléssel foglalkozó jobbágyé, a 28, közelebről meg nem határozott mesterember közül pedig heten az első osztályból (mester ember *continuus*), tizenhárman a másodikból (*mediocris*), nyolcan a harmadikból (*leg alab valo*) kerülnek ki. Foglalkozásukra a korábbi és későbbi összeírásokból tudunk majd következtetni.

Az 1699. évi összeírás kilenc szolgálójával szemben most csak négyet neveznek meg: *Kövér Andr(ás)*, *Oross Ferencz*, *Veres István*, *Disznos János*, ezek azonban nem teljesen vagyontalanok, hiszen az elsőnek két ökre, a következő háromnak pedig egy-egy fejőstehene van. A teljesen nincstelennek írt Ungvári Györggyel és Galambos Lukáccsal, az egy meddő tehenet bíró Csonka Szücs Jánossal, valamint az egy köből árpavetéssel szereplő Bacsó Jánossal szemben olyan tehetős jobbágyokra is találunk, mint Gaja Ferenc, aki 6 ökör, 1 borjas tehén, 2 ló, 3 tinó, 51 juh, 15 köblös búza- és 15 köblös rozsvetés meg 150 font dohánytermés után fizeti az adót. De még most is Babócsi István látszik a leggazdagabbnak, akinek 6 ökre, 14 tehene, 5 lova, 3 tinója, 135 juha és 1 sertés van az istállóiban, ezenkívül 50 köblös búza- és ugyancsak 50 köblös árpavetését, valamint szárazmalmát találja meg a dikátor.

Babócsi István neve már nem a közönséges jobbágyoké között fordul elő, hanem az összeírás egy különálló részében. „Cseledös Gazda. Kállói Tanács beli Szemellyek” cím alatt rajta kívül még a következő neveket sorolják fel: *Töldi Gergely*, *Szabó Györgj*, *Ujvárosi Mihály*, *Bacsó Györgj*, *Csontos György*, *Klára András uram*, *Szabó Balás*, *Oszlányi Ist(ván)*, *Törös István*, *Medgyesi Mihály Ductor*, *Nagj Péter*, *Szappanos Mihály*.

A mesterembereket négyen képviselték a tanácsban: Szappanos Mihály az első, Szabó György és Szabó Balázs a középső, Oszlányi István pedig az utolsó osztályba tartozott. A helység négy malma közül kettőt a tanácsbeliek birtokában találunk. Adóköteles vagyonuk felsorolásából látszik, hogy ők egyúttal a mezőváros legtehetősebb polgárai is. A nem adózó Medgyesi Mihályt nem számítva, a tizenkét családfőnek a követ-

kező vagyont írók össze (zárójelben az egész helység adóköteles vagyona): 41 ökör (221), 39 tehén (221), 35 ló (152), 20 tinó (96), 282 juh (691), 51 sertés (127), 17 kaptár méh (73), 217 köből búza- (868), 36 köből rozs- (359), 111 köből árpa- (321), 67 köből zab- (177), 21 köből köles- (78), és 1 köből lencsevetés.

A XVIII. századi dikális összeírások nem alkalmasak a lélekszám-becslésre. Elkészítésük szempontjai igen sokban különböznek: olykor az adózók között találunk néhány taxás nemest is, néha külön lista készül róluk, egyszer megnevezik a valóságos szolgálkat, zselléreket, máskor pedig még egyéb rétegek is hiányoznak az adójegyzékekből. Elég egy pillantást vetni a jegyzékekben szereplő családfők számát bemutató alábbi felsorolásra, hogy belássuk: a családfők számában mutatkozó ingadozás nem a lélekszám ingadozását szemlélteti, hanem az összeírások sokféleségének bizonyítéka: 1714: 213 családfő, 1715: 216 háztartás,²⁵ 1716: 144 adózó családfő,²⁶ 1718: 149 adózó családfő,²⁷ 1720: 233 háztartás,²⁸ 1723: 282 családfő,²⁹ 1728: 281 családfő,³⁰ 1732: 221 családfő,³¹ 1741: 210 családfő,³² 1744: 150 adózó családfő,³³ 1748: 221 családfő,³⁴ 1752: 210 családfő,³⁵ 1758: 207 családfő.³⁶ Az 1715. évi országos összeírás a háztartások számán kívül nem is közöl számunkra mást, a többinek viszont már egyéb mondanivalói is vannak.

Az 1716. és az 1718. évi dikajegyzék csaknem teljesen azonos: a másodikban néhány kivételtől eltekintve ugyanazok a személyek szerepelnek (hiányzik: Baba Mihály, Czifra Illés, Csernyi István, Darabos Jánosné, Görög Tamás, Kancza Sámuel, Márta Ferenc, Morvay András, Tökéssy Mihály, viszont feltűnik 14 korábban nem említett személy). További különbség, hogy az 1716. évi listán közlik az iparosok foglalkozását is (10 csizmadia, 6 szabó, 5 szűcs, 4 kovács, 3 takács, 2 kerékgyártó és 1—1 szappanos, lakatos, szíjgyártó, mészáros, olajos; két malmot említenek), ezzel szemben az 1718. évben csak azt adják meg, hogy bizonyos személyek az iparosok melyik osztályába tartoznak (az elsőbe 14, a középsőbe 12, az utolsóba 6 személy; összevetésül: az 1716. évi lista iparosai közül az elsőbe 14-en, a középsőbe 14-en, az utolsóba 7-en tartoznak). A lakosság egyéb rétegeiről egyik összeírás sem mond semmit. Ezzel egyébként adós marad a terjedelmesebb 1723. évi is. (Ebben a következő az iparosok aránya: az első osztályba 20-an, a középsőbe 17-en, az utolsóba 10-en tartoznak.)

Az 1732-ből való dikajegyzék négy decurióba osztva közli a jobbágy-lakosságot. Ez már nemcsak a mesterségeket jelöli, hanem megtaláljuk benne a nem adózó jobbágyokat is. A dikátor azok nevét, akik az illető évben nem fizettek adót, lehúzta vagy aláhúzta, és a név után leírta a mentesség okát is: özvegy (6), özvegy sok gyerekkel (3), nyomorék, magatehetetlen (7), jövevény, új házat épít (4), leégett a háza (1), a helység chirurgusa (1). Az iparosokon kívül végre tudomást szerzünk a korabeli cselédnépesség egy-két képviselőjéről is: Orosz, másképp Szabó Lukács

kocsmáros Brezinai úrnál, Nagy Demeter a helység csordása, Molnár János szőlőpásztor, Magyar Miklós kerülő, Borsy Márton Nyékiné kocsmárosa.

Magyarországon a XVI. századtól a XIX. század közepéig bontakozott ki a majorsági-uradalmi gazdálkodás. Ezzel párhuzamosan egyre növekedett a falusi társadalomnak az a rétege, amelynek tagjai egyrészt személyes szolgálatot teljesítettek a földesúri familia tagjai mellett, az úr udvarában, kúriájában laktak, a földesúri háztartásban tevékenykedtek, másrészt az egyre nagyobb szerephez jutó majorságban látták el azokat a feladatokat, amelyeket a többi jobbágy robotmunkájával nem, vagy csak nehezen lehetett volna teljesíteni (gazdász, kulcsár, kocsis, juhász, csordás, kanász stb.). A mezőgazdasági cselédnépesség lélekszámára, az egyéb rétegekhez való viszonyára, társadalmi helyzetére vonatkozó kutatásoknak legnagyobb akadálya az e rétegről szóló források szűkszavúsága, hiánya. *Bakács István* hívta fel a figyelmet arra, hogy a mezőgazdasági cselédnépesség létszámának vizsgálatához lehetőséget nyújtanak a dikális összeírások is, amelyekből az adózó jobbágyok, zsellérek és pauperek mellett a földesúri szolgák száma is megállapítható.³⁷ *Hársfalvi Péter* ennek nyomán vizsgált meg két Szabolcs megyei dikajegyzéket (az 1758. és az 1766. évit), keletkezési körülményeik bemutatásával, adataik aprólékos elemzésével bebizonyította használhatóságukat, egyben pedig a következtetésekben való óvatosságra intette a további kutatókat.³⁸

Az 1741. évi összeírásból Borbély Sámuelné fiáról tudjuk, hogy a város conventios chirurgusa, Nagy Demeter, Nyavalyandj Tamás és Nyavalyandj András pedig ugyancsak a város mezőőrei, de Szalaj Jánosról nem árulják el, hogy kinek a csordása. Nem mond sokkal többet az 1744. évi dikajegyzék sem. Ebben az évben Német István azért nem fizet adót, mert ő a városi lakosság szerződéses juhásza. Ugyancsak adómentességet élvez Borbely Márton városi chirurgus is, őt azonban — úgy hisszük — már az előbbi esetben sem kellett volna a cselédek közé számítani. 1748-tól kezdve az adózók után külön rovatban sorolják fel a mezőgazdasági cselédeket *Nomina Servorum*, *Servitores ibidem* vagy *Servi ibidem* alcímek alatt. A neveket most is áthúzzák, és leírják a cselédek alkalmaztatásának minőségét, rendszerint megjelölik az urat is, akinél szolgálnak. 1748-ban a 146 adózó és a 64 fölmentett családfőn kívül 11 cselédet írnak össze Nagyállóban. Közülük hatan földesúri szolgálatban vannak, öten pedig a városi komunitást uralják, szolgálatuk szerint hárman béresek, Vadócz Mihály és Polyvás Mihály lovász, Gulyás Ferencnek és Vida Istvánnak gulyás, Kocsis Istvánnak és Nyíri Mihálynak kocsis, Czinkus Istvánnak kondás, Molnár Györgynek pedig molnár a foglalkozása. 1758-ban már 16 nevet említenek meg ebben a rovatban (9 béres, 2 kocsis, 3 gulyás, egy ökrös: *boarius* és egy valóságos szolgál: *servitor realis*), de a cselédek száma az adózók között összeírt és aztán lehúzott néhány névvel még növelhető. Adonyi Mihály az úr (a Kállay család) Szirond nevű erdejének kerülője. Kovács Mihály konvenciócs cseléd, aki Sényei B. házában lakik, Pap István az úr kerülője, Bagdi Mihály gyermeknevelő, Pozsonyi György pedig a

Kállay család biri prédiának kerülője. Így tehát az ebben az évben összeírt 79 adózóra 39 adómentes és 21 ugyancsak adómentes szolga család fő esik. A városnak most mindössze négy szolgája van, a többiek földesuraknak, a kállói plébánosnak és a kállósejénai zsidóknak dolgoznak.

A két utóbbi összeírásban feltűnően nagy az adómentességet nyert családok száma. Igen sok a magatehetetlen öreg, a testi nyomorék (vak, sánta, szélütött), 1748-ban 16-an mentesültek az adózás alól új ház építése címén, 1748-ban is, 1758-ban is sok az özvegyasszony (38 és 17). A mesteriséget is űző jobbágyok aránya nem változott lényegesen, de számuk annál inkább. 1732-ben még 44 iparost neveznek meg (11 csizmadia, 7 kovács, 5 varga, 5 szabó, 4 takács, 4 szűcs, 2 kerékgyártó, 1—1 molnár, fazekas, szappanos, fésűs, mészáros, chirurgus), 1741-ben 38-at (10 csizmadia, 6 varga, 6 szabó, 4 szűcs, 4 asztalos, 3 takács, 2 kovács, 1—1 kerékgyártó, kötélverő, chirurgus), 1744-ben csak 25-öt, 1748-ban 32-t, végül 1758-ban mindössze 17-et. Azoknak az okoknak a kiderítése, amelyek az iparos réteg számának zuhanásszerű csökkenését előidézték, már a helység történetírójának lesz a feladata, aki a rendelkezésére álló más jellegű források alapján számba tud majd venni minden körülményt. De megemlítjük azt a feltevésünket, hogy a helység várának lerombolása nem kis szerepet játszhatott a város társadalmának átrendeződésében.

3. A kételemű személynévrendszer kialakulásáról előadott rövid bevezetőnkben elmondtuk, hogy a XV—XVIII. századi vezetéknevek vizsgálatából igen sok érdekes, köztük történeti következtetések vonhatók le. Tudjuk, hogy már a XV. század közepén szinte általánosnak, vagy legalábbis elterjedtnek mondható a kételemű névadás a jobbágyok körében is.³⁹ Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a családnevek már megmerevedtek, törvényszerűen öröklődnek. Erre csak később, a hivatalos ügyintézés nagyarányú fejlődése idején, a rendszeres anyakönyvezés bevezetésekor (XVIII. század) került sor.⁴⁰ Elvileg tehát lehetséges, hogy eddig az időig a vezetéknevek és a velük jelölt egyén között reális kapcsolat van. De csak elvileg, mert sokkal több tényező segítette a nevek továbbélését és átöröklését, mint amennyi az újraelnevezés érdekében munkált. A családnév + keresztnév kapcsolat rögzíthetlensége tehát csak a vezetéknev megváltozásának (vagy megváltoztatásának) lehetőségét jelentette, ennek azonban akár az érintett egyén, akár a korábbi nevet ismerő és használó közösség, akár pedig valamely hivatalosnak tekintendő személy vagy hatóság ellene szegülhetett, és így az újraelnevezés megghiúsulhatott. (Tudjuk, hogy általában utasították a dikális vagy dézsmaösszeírások készítőit, hogy a jobbágyokat ugyanazzal a névvel vegyék fel most is, mint amely névvel a korábbi összeírásban följegyezték.) Másrészt azt is figyelembe kell venni, hogy a vezetéknev öröklődő volta még nem zárja ki a személy és név között levő reális kapcsolat lehetőségét. A helységnévből adott vezetéknevek esetében például az idegenből való származás tudata elevenen élhet a közösségben még a nevet már öröklő fiúk, sőt unokák idején is. Segítheti a vezetéknev öröklődését bizonyos testi vagy lelki tulajdonságok

átöröklése is: ha a vörös hajú apának vörös hajú fia van, a fiúra is illik a Veres vezetéknev, vagyis megvan a reális kapcsolat a személy és a név között. Ugyancsak természetes dolog, hogy a gyermek apja mesterségét folytatja: tehát, ha a Szabó nevű embernek szabó a foglalkozása, a fia szabósága esetén sokkal könnyebben lehet ennek Szabó a neve, mint mondjuk Sánta. (A névváltoztatás lehetősége persze ekkor is fennáll!) Lakóhelyváltogatás esetén előfordulhat még a XVIII. században is, hogy a befogadó közösség olyan új sajátágot fedez fel a jövevényben, amelynek alapján alkalmasabbnak tartott névvel látja azt el. Mivel a személy ragaszkodik (vagy ragaszkodhat) korábbi nevéhez, egy ideig mindkét név élhet, míg azután valamelyik győzelmesen kerül ki a nevek vetélkedéséből. Igaza van tehát annak a véleménynek, amely a vonatkozó irodalomban léptenyomon felbukkan, hogy a vezetékneveken alapuló következtetéseinkben sohasem lehetünk eléggé óvatosak.⁴¹

A XVI. század második feléből három személynévlista áll rendelkezésünkre. Ezek közül kettő ugyanabból az évből való (az 1572. évi dikális összeírás és a defter), a harmadik pedig mindössze hat évvel készült korábban. Természetes tehát, hogy első tennivalónknak azt tekintettük, hogy egymás mellé állítsuk a három listát. Ennek az összevetésnek több haszna is van. Egyrészt módot ad a bizonytalan írású és olvasatú nevek helyes formájának kikövetkeztetésére, másrészt az egyik adataival kiegészíthetjük a másikat, így jelentősen megnövekvő névanyag áll majd rendelkezésünkre.

Az 1566. évi dikális összeírás 71 személyneve közül 25 már nem ismétlődik meg hat évvel később készült listán sem. Csak a dikajegyzékben találunk meg 10 nevet, csak a defterben 23-at, és végül mindkettőben megvan 13 személy neve. Az 1572. évi dikális összeírás 66 neve közül csak a defterben van meg 24 személynév, 19 viszont nem ismétlődik meg a másik két forrásban. És végül a defter 199 személyneve közül 139 csak ebben a forrásban szerepel. A három forrás egymás mellé állításával tehát összesen 254 személynevet foghatunk vallatóra.

Tudjuk, hogy a török írással készült defter olvasása roppant bizonytalan (a mű bevezetőjében a közzétevő Kammerer Ernő is beszél erről), sok a hasonló betű, így könnyen előfordulhat, hogy soha nem létezett névformákhoz jutunk. Meglepő, hogy ilyenekre mégis alig bukkanunk. A névforma korrigálására természetesen csak a párhuzamos forrásokban ismétlődő nevek esetében lehet vállalkozni. A defter *Födes Antal* nevű személye korábban *Anthonius fewzes* formában bukkan fel, a vezetéknev helyes alakja tehát Füzes lehetett. A föltevés megerősítésére említjük meg, hogy Kiskálló 1588. évi dikajegyzékében a Kállay Balázs birtokrészén *Antonius fjzes* nevű judex (bíró) szerepel, s nem lehetetlen, hogy mind a három esetben ugyanarról a személyről van szó. Az 1566-ban említett *Joannes Balkani* (olv.: Balkányi) és az 1572. évi dikajegyzék *Demetrius balkanj* nevű családfőjét kell keresnünk a defter *Malkán János*, illetőleg *Malkán Demeter* személyneve mögött. Az 1566. évi *Anthonius thar* és

1572-ben, a dikajegyzékben szereplő *Paulus weg* a defterben *Pár Antal* és *Víg Pál* formában tűnik fel újra. Egy esetben a defterben találjuk meg a helyes névformát: az ebben levő *Vida Pál* névvel szemben 1566-ban *Paulus wyd*, 1572-ben *Paulus wina* torzult formát találunk. A defterbeli névforma helyességét az bizonyítja, hogy a későbbi összeírásokban mindig a *Vida* vezetéknev bukkan fel. A defterbeli *Bereczki Márton* név mellé a másik két forrásban levő *Martinus Berentsi* (Berencsy) nevét tettük. De későbbi forrásainkban mind a két vezetéknev föltűnik, könnyen lehet tehát, hogy most sem ugyanarra a személyre vonatkoznak. Ugyancsak kétséges a *Clemens tsala* (1566) és a *Csató Kelemen* (defter) név egymás mellé állíthatósága. Végül megemlítjük, hogy a defter *Bentöcs*, *Pentocsi*, *Pentöcs*, *Pentöcsi* vezetékneveinek a *Péntek* lehetett a valós formája. Ez a név feltűnik már az 1572. évi dikajegyzékben (Martinus Pentek), és később is többször megismétlődik.

Mind a három névlista azt bizonyítja, hogy a XVI. század második felében a kételemű személynévadás általános volt már a jobbágyság körében is. Az azonos vezeték-, sőt teljes neveknek egy forráson belül való ismétlődése pedig arra vall, hogy a vezetéknevek nagy része (legalább időlegesen) már állandósult, családnév + keresztnév kapcsolattá merevedett. 1566-ban két Varga Imre nevű férfi élt Nagykállóban, s a dikátor úgy tett különbséget közöttük, hogy az egyiket *Emericus warga*, a másikat *Alter emericus warga* (másik Varga Imre) formában írta össze. Az ugyanebből az évből való két Varga Ambrus nevű férfit még ilyen módon sem különítette el, hanem mind a kettőt *Ambrosius warga* formában jegyezte fel a portás gazdák között. Néhány esetben viszont már három elemből álló személynévet rögzíthetett. A defter *Kis Veres Balázs* nevében a *Kis* jelzőre azért volt szükség, hogy ezt a személyt elkülönítse a *Vörös Balázs* nevű férfitől (1566 és 1572: *Blasius weres*). A jelzőnek tehát bizonyára megvolt a valóságvonatkozása, vagyis Kis Veres Balázs kisebb termetű lehetett, mint Vörös Balázs. Gyakrabban fordult elő, hogy az apa keresztnévvel különítették el az azonos nevűeket. A defterben Nagy Péteren kívül egy Nagy Péter Kelemen nevű férfit is találunk, s ez utóbbinak a Kelemen bizonyára az apja keresztnéve volt. (Meg kell mondanunk, hogy 1566-ban nem szerepel Nagy Kelemen nevű egyén a helységben, a föltevést mégsem kell elvetnünk, mert ez a dikajegyzék nem tartalmazza az összes kállói családfőt. A defter 10 Nagy vezetéknevű személyével szemben 1566-ban mindössze egyetlen Nagy nevű férfit említenek meg, ennek is három elemből álló neve van.) Ugyancsak rokonsági kapcsolatot tehetünk föl az 1566-ban *judex Lucas eory pal* és a defter *Öri Tamás Lukács* személye között: Öri Tamás nevét is feltehetően apja Lukács nevével toldották meg. Az előző személynév Pál elemét pedig ennek az apja viselhette keresztnévként. Ugyanezt a lehetőséget kell fönntartanunk a két dikális összeírásban szereplő *Ladislaus Nagh pal* személynévvel kapcsolatban is. (Megjegyzendő, hogy a defterben Nagy László és Nagy Pál személynév is előfordul, közöttük is elképzelhető a közeli rokoni kapcsolat.)

A bemutatott három elemű neveken kívül különös érdeklődésre tarthat számot a defternek az az öt névformája, amely egyeleműnek látszik. A forrásban Kovács Bertalanon, Kovács Mihályon és Kovács Andrásan kívül még három személlyel kapcsolatban szerepel a kovács szó, de nem vezetéknevként, hanem értelmezőként a keresztnév mögé vetve: *Demeter kovács* (1566: *demetrius kowats*), *Máté kovács* (1566: *Matheus kowach*), *Miklos kovács*. Az kétségtelennek látszik, hogy e három névben a *kovács* szó a nevek viselőinek mesterségét jelenti, az 1566. évi dikális összeírásban levő párhuzamos megfelelők (amelyek sem sorrendjükben, sem helyesírásukban nem különböznek a jegyzék egyéb személyneveitől) viszont azt bizonyítják, hogy az előbbi személyeknek Kovács Demeter Kovács Máté, Kovács Miklós volt a teljes nevük. A két megállapítás között csak látszólagos az ellentmondás, mert a három Kovácsnak nyugodtan lehetett kovács a foglalkozása, vagyis apjuktól (vagy valamely ősüktől) nemcsak a nevüket, hanem a mesterségüket is örökölhették. Egyébként később még igen sok példát fogunk megemlíteni, amelyekben a mesterségnévből származó személynév és viselője között bizonyított a reális kapcsolat még a XVIII. században is.

Közhely a névtani szakirodalomban, hogy a falusi társadalomból a honoráciorok csoportjának tagjai igen sokáig egyelemű neveket viseltek. A forrásainkban szereplő Bíró vezetéknevű egyének azonban már örökölték a nevüket (a defterben négy Bíró nevű egyén van), viszont a helység egyetlen ismert XVI. századi judexének nem Bíró volt a neve, hanem *Lucas eory pal* (1566). A defterben közölt másik két honoráciornak formailag valóban egyelemű neve volt. A *Benedek diák* névről ugyanaz lehet a véleményünk, mint volt a *kovács* értelmezősökről; későbbi összeírásainkban többször előbukkan a Deák vezetéknev. Végül az ötödik példa: *Szücs pap*, ez azonban semmiképpen sem lehet egyelemű. A *pap* szó itt a személy foglalkozását jelenti, a Szücs pedig már megmerevedett, öröklött családnév. A személy nevéből tehát csak a vezetéknevi elemet ismerjük, a keresztnévet nem jegyezte fel az összeíró, holott ilyennek lennie kellett.

Nagykálló XVI. századi személynévei közül tehát egyetlenegyről sem sikerült kétségtelenül bizonyítani, hogy a források keletkezése idején egyelemű volt, így pusztán a lehetőséget tarthatjuk fenn. Azt azonban nem szabad kizárni jónéhány további példa esetében sem, hogy a vezetéknevi helyzetben közölt névelemek jelentése és a megnevezett személy (valamely tulajdonsága, foglalkozása) között reális kapcsolat volt vagy lehetett.

A XVI. századi nagykállói jobbágynevek jelentéstani csoportosításából, a típusok megterheltségének felméréséből levonhatók bizonyos következtetések a helység ekkori társadalmáról is. Igaz ugyan — mint az előbb említettük —, hogy a név viselője közötti kapcsolat valóságos jellegét már nem lehet bizonyítani minden példa esetében (noha az ellenkezőjét sem!), de egyrészt adott ennek a lehetősége, másrészt az is eredmény lenne, ha a leszűrhető tanulságokat nem az összeírások idejére, hanem néhány

évtizeddel korábbi, közeli múltbeli állapotra tarthatnánk jellemzőnek. Ez utóbbit egy példával szemléltetjük. Összeírásainkban feltűnik egy Balkányi János nevű férfi. Elképzelhető, hogy ez a Balkányi János már Nagykállóban született, és a nevét az apjától örökölte, tehát őrá már nem jellemző a Balkányi név. De az apja vagy annak az apja valóban Balkányból érkezett, így kaphatta ezt a nevet, vagyis összeírásunk Balkányi János neve mégis azzal a tanulsággal szolgál, hogy helységünk lakossága a közeli Balkányból átköltözőkkel is gyarapodott.

A földrajzi névből alkotott vezetéknevek alaktani szempontból két csoportba sorolhatók: legnagyobb részükön a valahonnan való származást nyelvileg is kifejezték az *-i* melléknévképzővel (*Baktai*), máskor viszont a pusztai földrajzi nevet, tehát képző nélkül alkalmazták vezetéknevként (*Bakta*). Ez utóbbi típus nem ismeretlen a szakirodalomban, s keletkezésének megmagyarázása nem kevés problémát okoz a kutatásnak. A legvalószínűbbnek látszik Kálmán Béla föltevése, hogy a latin nyelvű írásbeliség idején a következő két szabályos formából kontaminációval jött létre a harmadik: *Joannes Chery* × *Joannes de Cher*: *Joannes Cher*. Ebben az esetben tehát a *Joannes Cher* csak írott nyelvi fiktív név lenne. De Kálmán Béla is mondja, hogy az ilyen módon való keletkezéssel a típusba tartozó neveknek csak egyikét-másikát magyarázhatjuk. És valóban, nemcsak az írott nyelvben, hanem az élő névhasználatban is vannak pusztai földrajzi névből származó vezetéknevek.⁴² Sok esetben persze lehetetlen annak eldöntése, hogy valamely előttünk álló vezetéknev ebbe a csoportba tartozik-e, különösen akkor, ha közsökből is megfejtethetjük őket (*Bátor*, *Kék* stb.), vagy ha a falunév maga is pusztai személynévből való (*Bogdány*, *Gyula*, *Márk*, *Barabás*, *Szoboszló* stb.). A minősítés nehézségeivel kapcsolatban Szabó István mutatott rá: a szökött jobbágyság sok esetben oly módon rejtőzködtek el a kutató szeme elől, hogy elhagyják helységnevi eredetű nevük végéről az *-i* képzőt, s így a nevük más jelentéstani csoportba került át (*Ácsi* → *Ács*, *Jobbágyi* → *Jobbágy*).⁴³ A nagykállói jobbágynevek közül az alábbiak tartozhatnak a pusztai földrajzi névből való csoportjába: *alyk* (1566, Ajak?), *Baja* (1566), *Bakony* (1572), *Csatár* (defter; a továbbiakban: D), *Császár* (D, Császári?), *gywla* (1566), *gwla* (1572, ennek a defterben Gyulai felel meg!), *Lócse* (D), *mezeo* (1566, Örmező?), *Oros* (D, ez lehet Orros és Orosz is), *Tisza* (D, valamelyik Tisza menti faluból; két névben), *Zólom* (D, Zólyom megyéből; két névben).

Sokkal nagyobb számban találhatók meg anyagunkban az *-i* képzős földrajzi névből való vezetéknevek: *Alfeoldj* (1572, két névben), *Birj* (1572) ~ *Biri* (D), *Bakai* (D, talán Bákai?), *Báli* (D, Báji?), *Bereczki* (D), *Berentsi* (1566, három névben), *Bosáti* (D, talán Bogáti), *Bahai* (D, talán Bákai), *Daróczi* (D) ~ *Daroczy* (1572, Daróc, Szatmár m.), mindkét forrásban két névben, *Gyulai* (D) ~ *gwla* (1572), *Hegy* (1566, 1572), *Kúti* (D), *Malkán János* (D) ~ *Joannes Balkani* (1566), *Malkán Demeter* (D) ~ *Demetrius balkanj* (1572, a helyes forma Balkányi), *Marazdi* (D), *Nyrj* (1572, Nyíri, a Nyírségből való, vagy Nyíregyházi), *eory* (1566, Őri, két névben),

Öri (D), Pinczei (D), Paksi (D), Parti (D), pesthy (1566, 1572), Serendj (1572, D), Vecsi (D, talán torzult forma a Becsi helyett). Már Szabó István megállapította, hogy az ilyen nevek „bizonyos mértékben kifejezik a jobbagyság vándorló mozgalmát” is.⁴⁴ Azt a véleményt viszont, hogy ez a vándormozgalom csak igen szűk térben mozgott, a török hódítás megkezdődése utáni időkre már nem tartjuk jellemzőnek. A közeli falvakra utaló vezetékeveken kívül elsősorban a hódoltság helységei és vidékei tűnnek a nevekből élénk, így egyúttal azt is megmutatják, hogy Nagykálló lakossága milyen csatornákon keresztül gyarapodott: a szabad költözködés idején a jobbagyok spontán mozgalmára utalókon kívül a földesurak birtokszervező tevékenységének eredményeit, valamint a török elől való menekülés bizonyítékait látjuk ezekben a személynevekben.

Népmozgalomra utal a nemzetiséget jelentő vezetéknév is. De anyánkban ilyen nagyon kevés van. Mindhárom forrás közli Kun János nevét, a defterből ismerünk két Rácز nevű férfit, ugyancsak a defterben van hat Tót nevű egyén. *Magyaros Mihály* (D) vezetéknévének nincsen köze a magyar népnévhez, hanem *Mogyorós*-nak olvasandó, így akár földrajzi névből is eredhet. De a többi személyről sem kell feltétlenül azt hinnünk, hogy nem voltak magyar anyanyelvűek, hiszen bizonyára már örökölték családnévüket. Végül megemlítjük, hogy a *tót* szó jelentése ekkor még nem 'szlovák', hanem 'szlovén' volt.⁴⁵

Jellemzőnek tartjuk a szépen fejlődő, környezetében kiemelkedő jelentőségű helysége, hogy lakosai között számosan viseltek tisztsége, ipari foglalkozásra, mesterségre utaló neveket. A mesteremberek között azok vannak többségben, akiknek a munkájára a helyi lakosságnak és a várbeli katonaságnak nagyobb szüksége volt. Legtöbbször fordul elő a Szabó (10), majd ezt a következő sorrendben követi a többi: Szűcs (9), Varga (7), Kovács (6), Mészáros (4), Borbély (3), Asztalos (2), Ötvös (2), Sziígyártó (2), a kereskedő rétegre a nyolc Kalmár és az egyetlen Zsibárus utal. Mezőgazdasági foglalkozás volt a névadó az egy-egy Aszalós (erdőmunkás, aki aszalással irtja az erdőt?), Csikós, Juhász, Bakos és Szántó személynévben. A négy Bíróról korábban már mondtuk, hogy a valóságban nem voltak bírák, de az egyetlen Tanítónak valóban tanító lehetett a foglalkozása. Tisztség- vagy foglalkozásnévi eredetű még a Pap (1) és a Major (3), a Lantos (2) és a Hegedűs (1) név. Az *Érsek* név biztosan ragadványnévből keletkezett, de akár a *Pap* vagy a *Császár* is lehet ilyen.⁴⁶ Még néhány további példa hogy bizonytalanságban bennünket, mert lehetnek foglalkozásnévi eredetűek, de más névadó mozzanat is elképzelhető velük kapcsolatban: Sós, Poharas, Baltás, Búza, Borda (bordakészítő?), Füzes (kosárfonó?), Kas (kaskótó?), Korpás és Kása (molnárok?).

A testi tulajdonságról adott vezetékevek között Nagykállóban is a Nagy vezet 11 névben való részvételével, antonim párjával (Kis) mindössze négy nevet alkottak. Az egyetlen Magas utal még termetre, és jellegzetes testi hibára a Sánta, a többi névben viszont az emberi fej, illetőleg részeinek valamely tulajdonsága volt a névképző tényező. A haj vagy az

arcbőr színe alapján kapott nevet a három Fekete, a két Veres, az egy-egy Deres (bár ez esetben más magyarázat is elképzelhető), Fehér és Szőke. A göndör haj lehetett a névadó a Fodor (2) névben, és a haj hiánya a Tar (2), Kopár és Kopasz (1—1) nevekben. A lelki tulajdonságról, szokásról alkotott nevekre csak három biztos példánk van: *Bús*, *Józan*, *Kegyes*, de talán nem tévedünk, ha idesoroljuk a képzettársítással keletkezett Pacsirta (2) és Róka neveket is.

A vezetéknévek egyik jelentős csoportjának kénytelenek voltunk az egyéb és bizonytalan eredetű minősítést adni, mert vagy a névadó mozzanatot nem tudjuk már megállapítani, vagy pedig az torzult leírás és a helytelen olvasat következtében nem deríthető ki a helyes névforma. Ide soroltuk a Vas, Vég, Sas, Péntek stb.-féle vezetéknéveket is. A csoportban levő 36 nevet 46 személyre alkalmazták.

Utoljára hagytuk a keresztnévből álló vezetéknévek csoportját. Napjaink ragadványnévadásában is nagyon gyakori az azonos nevű személyek megkülönböztetésének az a módja, hogy az apa keresztnévét alkalmazzák differenciáló elemként. Így volt ez a vezetéknévek kialakulásának korszakában is. A teljes és a becenevek egyaránt vezetéknévvé válhattak. Anyagunkban 20 keresztnév, illetőleg becenevből összesen 35 vezetéknév keletkezett: *Ádám*, *Bene* (= Benedek, 2 névben), *Bencze* (= Benedek vagy Benjamin), *Beke* (3 névben), *Döme* (= Demeter), *Doma* (= Domonkos), *Dankó* (= Dániel), *Filep* (2 névben), *Gál* (4 névben), *Gergely*, *Gyenös* (Dienes, 2 névben), *Jaskó* (János), *Kelemen*, *Lázár*, *Martin* (4 névben), *Pósa* (Pál), *Petes* (Péter), *Simon*, *Vincze* (5 névben), *Vida* (Vid). Kálmán Béla megfigyelése szerint vezetéknévek elsősorban a közepes, vagy éppen ritka előfordulású keresztnévekből váltak, amelynek az a magyarázata, hogy ezek éppen ritkaságuknál fogva sokkal alkalmasabbak a személyek egyénítésére.⁴⁷ Ezt a megállapítást mindenben megerősíti a mi névanyagunk is. A 254 személy nevében összesen 40 keresztnévet találunk. Leggyakrabban fordul elő a János (26), majd ezt a következő sorrendben követi a többi: 2. András (20), 3. István (14), 4. Gergely (13), 5. Máté (12), 6—9. Ferenc, Péter, Márton, Pál (11—11), 10. György (10), 11. Miklós (8), 12—16. Antal, Balázs, Imre, László, Lukács (7—7), 17—19. Benedek, Mihály, Tamás (6—6), 20. Lőrinc (5), 21—25. Albert, Ambrus, Bertalan, Gáspár, Borbás (közülük egy Barnabás, 4—4), 26—29. Bálint, Demeter, Jakab, Mátyás (3—3), 30—34. Boldizsár, Ferenc, Illés, Kelemen, Simon (2—2), 35—40. Dienes, Gábor, Gál, Gelhár (Gerhard), Orbán, Sebestyén (1—1). Látjuk tehát, hogy a vezetéknévként szereplő keresztnévek közül igen sok egyáltalán elő sem fordul a három forrás keresztnévanyagában (Ádám, Beke, Domonkos, Dániel, Fülöp, Lázár, Vince, Vid). A rendelkezésünkre álló személynevek csekély száma miatt a keresztnévadás divatjára nem vonhatók le következtetések anyagunkból, hiszen egy-két újabb adat előbukkanása is jelentékenyen befolyásolhatná az előbb bemutatott sorrendet. Mégis említésre méltó, hogy a jobbagság körében ebben az időben is a legkedveltebb volt a János (Nagykállóban a sze-

mélyek 10,2⁰/₀-át hívták így), ahogy mintegy ötven évvel korábban Kálmán Béla más vidékről való anyagában (7,051⁰/₀), valamint a Karácsony Sándor Zsigmond (10,046) és Bárczi Géza (9,74⁰/₀) által megvizsgált XVI. századi névanyagban is volt.⁴⁸

4. A XVII—XVIII. században már alig találunk egyelemű neveket. Ha nagyobb településeken ilyenek mégis elbukkannak, akkor is inkább a források készítőinek számlájára kell őket írunk, akik az egyelemű névformát esetleg a tájékoztatás elégtelensége miatt jegyezték föl. Ugyanígy elképzelhetetlen, hogy ebben az időben élhetett még olyan ember is, akinek ne lett volna neve. *Kálmán Béla* szerint „A teljes névtelenség természetesen minden társadalomban és osztályhelyzetben lehetetlen. Még az olyan esetekben is, mikor a zsellért, szolgát uráról nevezik el, egyik névelem a sajátja, és ha a közösség egy része számára már csak »Tóth András aratója«, ez nem jelentheti azt, hogy azok számára, akik közelebbről ismerik, ne volna neve. Az ilyen »névtelen« aratók valószínűleg csak idénymunkára, néhány hétre vagy hónapra jöttek át egy másik faluból, nem voltak állandó lakosok.”⁴⁹

Mindezek előrebecsítésére azért volt szükség, mert korábban említettük ugyan, hogy Nagykovács lakosainak 1699. évi összeírásában 480 személyt említenek meg, ez azonban nem jelentheti azt, hogy ennyi a személynevek száma is. A zsellérek, napszámosok vagy béresek (*mercenarii*) és szolgák sorában igen sok olyan személyt találunk, akit nem a saját nevén jegyeztek fel, hanem csak azt jelölték meg, hogy kinek a szolgálatában vannak. Vagyis az *Inq. Joann*: Pap nem azt jelenti, hogy Pap János zsellér, hanem hogy ez a személy Pap János zsellérje. A saját néven említett zsellérek között ezen a személyen kívül még a következő elhallgatott nevű emberek vannak: *Inquillinus Tharcsy Kaskötő*, *Inquillinus Csany*, *Inqui. Fran. Szabo*, *Inqui. Steph. Pokol*, *Inqui. Steph. Szabo*, *Inquill. Steph. Cseh*, *Inquil. Fran. Safrany*, *Inquil. Joanni Horvath*, *Inqui. Andor deakné*, *Inqui. Ladis Santa*, *Inqui. Andreae Barna*, *Inqui. Hada-siannae*, *Inqui. Joan. Vida*, *Inqui. Valen. Szabo*, *Inquili. Mich. Szabo*, *Inqui. Mich. Paloczy*, *Inqui. Joannis Peter*. Mindezek a zsellértartó gazdák teljes nevükön szerepelnek az adózó jobbágyok sorában, és ugyanígy azok, akiknek a szolgáit (*servi*) írták össze a gazda nevével. A *Mercenarij et Servitores* (béresek és szolgák) rovatban kilenc név előtt áll a *Servus* vagy *Servitor* megjelölés, és utána minden esetben a gazda neve következik: *Servus Mich. Hollo*, *Servitor Uyvárossy*, *Servitor Joan. Danko*, *Servitor Steph. Szöcz*, *Servus Steph. Törös*, *Servus Steph. Törös*, *Servus Francis. Orban*, *Servus Joan Barbely*, *Servus Joan. Nagy*. A mellettük saját névvel közölt nyolc személy bizonyára béres (napszámos?) volt, s mivel ezek idénymunkával tartották fenn magukat és családjukat, kénytelenek voltak új és új gazdát keresni, az összeírás készítésében segédkező kállói előjárósági tagok név szerint is ismérték őket. Ugyancsak ismerte a szűkebb közösség azt a férfit is, akit ebben a rovatban *Opillio Gallya* (G. juhásza) módon jegyeztek fel. Ő egyébként az egyetlen szolga, akiről tudjuk pontos foglal-

közását, valamint a mercenáriusnak minősítendő Csaholyi István neve után közlik, hogy mészáros (*Lanio*), amiből arra gondolhatunk, hogy ez a férfi valakinek a mészárszékében dolgozott. Az özvegynevek között is számos olyan van, amelyet talán nem a férj nevéből alkottak meg, hanem az alkalmazóéból. A zsellérek között levő *Rlta Duae* bejegyzés két megnevezetlen özvegyet lent, az adózó *Rlta Damasdiannae* és a zsellér *Rlta Erdőhegyi-annae*, olyan özvegyet is takarhat, aki Damásdinénál, illetve Erdőhegyinénél dolgozik. Egy férfit tüzetesebben írtak körül: közölték a mesterségét (*Faber* = kovács), valamint hogy mesterségéből származó jövedelme alapján az iparosok harmadik, legszegényebb osztályába tartozott (in *Tercialitate particeps Lucri*). Megismételhetjük tehát, hogy a személyek névtelensége ebben az időben még a legszegényebb rétegek körében sem képzelhető el. Az összeíróknak efféle eljárását csupán a tájékozatlansággal magyarázhatjuk: a segédkező előjárók nem ismertek mindenkit név szerint, ezért körülírták a számukra ismeretlen személyeket. (Megjegyezzük, hogy ez az eljárás példáink szerint sem alkalmas a személyek azonosítására: Törös Istvánnak két szolgálja is volt, s mind a kettőt *Servus Steph. Törös* módon vették fel a listára.)

A kutatás azt tartja, hogy a XVIII. század elejére általánossá, szinte kivétel nélkülivé vált a kételemű személynévrendszer a jobbágyság körében is. De nem szabad azt hinni, hogy személynéveink már ekkor a maihoz hasonló megkövesedett állapotban voltak. A vezetéknevek zöme már öröklődött, de továbbra is megvolt a változás lehetősége. A kutatásnak továbbra sem lényegtelen feladata tehát a név és a személy között levő kapcsolat jellegének megállapítása.

Az látszik a legtermészetesebbnek, hogy előbb sorra vegyük a három elemből álló neveket, mert biztos, hogy ezekben az egyik elem újabb keletkezésű a másiknál, az új névelem és a személy közötti reális kapcsolatnak tehát nagyobb a lehetősége. Forrásainkban az alábbi példákat találtuk: (1699) *Joannes Kisgörögh, Steph(anus) Szöcz Pazony, Pocsy Szalko* (1714); *Csorvási Szüts György, Kalmár Szabo Mihály, Csonka Szüts Jan(os)* (1732); *Lucas Orosz alias Szabó, Steph(anus) Kis Szabo, Mich(ael) Szörő Szabó, Joannes Szücs Lövej, Georgius Szücs Lövej, Fran(ciscus) Deák alias Kajllj* (bizonyára *Kállai*), *Joan(nes) Debr(eceni) Szabó, Mich(ael) Szabó Majtyny, Steph(anus) Szücs alias Thótt, Joan(nes) Szegedy Szabó, Gabr(iel) Kis Lukács, Demetr(ius) Eőveges alias Orosz, Joan(nes) kovács alias herge, Geor(gius) Cséti Szabó*; (1752, taxás nemesek) *Geor(gius) Tóth alias Ivánka, Stephanus Tóth alias Ivánka, Joannes Szoboszlai alias Pap, Francis(cus) Kis alias Orbán* (1753, más telkén lakó nemesek); *Joannes Pap Szoboszlai, Joannes Szijarto Szabó* (1758); *Joannes Orosz Nagy*.

A három elemű nevek keletkezésének indokai között első helyen kell számon tartanunk az azonos nevű személyek egyértelmű megkülönböztetésére való törekvést. Ha több személy viseli ugyanazt a kételemű nevet, akkor már szükség van egy olyan további névelemre, amely elkülöníti őket egymástól. Ennek ellenére nem biztos, hogy a közösség megalkotja a három

elemű nevet. Ez igen sok körülménytől, elsősorban a személynek a közösséghez való viszonyától, annak életében betöltött szerepétől függ. 1699-ben két Borsi István, két Horváth János, két Horváth György, két Juhász István, két Juhász György, három Kis András, két Kis Sándor, két Kis Miklós, két Kovács István, két Lakatos Mihály, négy Nagy István, két Oláh Mihály, két Pap János, öt Szabó István és öt Szabó János élt Nagyállóban, és a forrásban egyetlenegynek sem található három elemből álló neve.

Meglepőnek tartjuk, hogy a fellebb bemutatott három elemből álló személynevek nagy részében az egyik tag mesterségre, foglalkozásra utal. Emlékszünk még, hogy forrásaink szerint a mesterséget folytató jobbágyokat foglalkozásuk után is megadóztatták, ezért a megfelelő rovatban közölték a személy mesterségét is.

A 18 foglalkozásnevet is tartalmazó név közül Pazonyi Szűcs Istvánnak, Lővei Szűcs Györgynek, Tóth, másképp Szűcs Istvánnak valóban szűcs, Majtényi Szabó Mihálynak, Szegedi Szabó Jánosnak pedig szabó a foglalkozása. Debreceni Szabó János neve után találunk még mesterségjelölést, ő azonban nem szabó, hanem fésűkészítő. Mivel az 1714-ből való összeírás nem jelöli a konkrét mesterséget, hanem csak általánosságban állapítja meg a személyről, hogy az iparosok melyik osztályába tartozik, az itt szereplő, a középső osztályba sorolt Csorvási Szűcs Györgyről is föltehető, hogy szűcs volt a foglalkozása.

1965-ben, a debreceni nemzetközi magyar nyelvtudományi kongresszuson Székely György mutatott rá arra,⁵⁰ hogy a XVI—XVII. században a mesterségnevet tartalmazó személyneveknek még igen sokszor foglalkozásjelölés volt a funkciója, és különösen így volt ez azokban az esetekben, ha a mesterséget jelölő névrész mellett még egy másik családnév is vonatkozott valamely egyénre. Érdemes tehát figyelembe venni ezt a szempontot is, és megvizsgálni, hogy fenti személyneveinkben melyik lehetett az eredeti, és melyik volt még reális kapcsolatban az egyénnel. A mesterségjelölés lehetőségét bizonyítja az 1714-ből való, magyar névsorrenddel készült összeírás néhány adata is. Ebben a két Kovács Jánoson kívül szerepel egy *János kováts*, Kovács Mihály mellett egy *Mihály kováts*, továbbá egy *István kováts* és *Gergely kováts* nevű férfi is. Egy kivétellel ezek valóban kovácsok voltak vagy lehettek, hiszen István kovácson kívül mind a hármójuk neve után közlik, hogy az iparosok középső osztályába tartoznak, tehát valamilyen mesterséget folytatnak. *István Deák* nevében a második elem ugyan csak jelölhetett foglalkozást, hiszen a szó vezetéknevi helyzetben is előfordul ugyanitt *Deák Györgj* nevében. Meg kell azonban mondanunk, nem nagyon hiszünk abban, hogy még a XVIII. században is minden esetben valóban mesterséget jelölt a személynévben a mesterségnévi elem. (Ezt Székely György sem állította.) Elsőként azt említjük meg, hogy a magyar nyelvű összeírás előbbi személyneveivel később is találkozunk, de István Deákot 1715-ben, 1716-ban, 1718-ban és 1723-ban már *Stephanus Deák* formában, tehát *Deák István*-nak írják össze, ugyanígy Gergely kovács mind a négy forrásban *Gregorius Kovács*, István kovács 1715-ben és 1723-ban

Stephanus Kovacs, Mihály kovács pedig ismét mind a négy forrásban *Michael Kovács* néven szerepel. Debreceni Szabó János is örökölte már Szabó nevét, hiszen nem szabó, hanem fésűs a foglalkozása. Ezek a példák és szempontok annyit mindenképpen megkövetelnek tőlünk, hogy — amennyiben módunkban van — minden esetet egyenként nézzünk meg, s úgy döntsünk az egyik névelem minősítéséről.

Csorvási Szűcs György nevében biztosan foglalkozást jelölt a *Szűcs*, s csak alkalmilag tették a tulajdonképpeni nevéhez, ugyanis a személyt egy évvel később, 1715-ben már csak *Georgius Csorvási* néven találjuk a többi jobbágy között. De nincs minden eset eldöntéséhez ilyen nyilvánvaló bizonyítékunk. Az 1732-ben említett Cséti Szabó György nevét korábban is megtaláltuk: az 1716-os dikajegyzékben bukkan fel *Georgi(us) S. Csejty* formában, és a forrás szerint ekkor szabó a foglalkozása (az *S.* a *sartor* vagy a *szabó* rövidítése lehet). Ennek ellenére azt hisszük, hogy már ő is örökölte a Szabó nevet, különben a sokkal egyénibb *Csejti* nevet viselte volna. Sőt a korábbi lakóhelyéről kapott névelemet később el is veszthette, mert ezzel a névvel soha többé nem találkozunk Nagykállóban, a Szabó viszont a leggyakoribb nevek közé tartozik.

Ezzel a példával már egy olyan adatot is bevontunk vizsgálódásainkba, amely korántsem áll egyedül a rendelkezésünkre álló névanyagban. A XVIII. századból igen sok olyan három elemű nevünk van, amelyben az egyik elemet csupán a kezdőbetűvel jelölték. (Arra, hogy az azonos nevű embereket a mai módszerhez hasonlóan az ABC betűivel tudatosan különböztették volna meg, ebben az időben még nem gondolhatunk.) 1714: *Nagj M. István, P. Szabó István, D. Szűcs János*; 1716: *Joann(es) B. Szöcs* (a foglalkozása szűcs), *Matin(us) M. Nagy, Joannes O. Nagj, Georgi(us) S. Csejty* (szabó), *Michael K. Szilagyi, Steph(anus) A. Juhász, Joannes L. Szöcs* (szűcs), *Mich(ael) K. Szabó, Steph(anus) D. Varga* (varga, csizmadia); 1718: *Joan(nes) D. Szabo, Joannes B. Szűcs* (O. M.), *Georg(ius) S. Csejti* (O. C.), *Mich(ael) K. Szilágyi, Mich(ael) S. Szabó, Steph(anus) A. Juhász, Joan(nes) L. Szűcs* (O. C.), *Andreas F. Nagy, Mich(ael) K. Szabó, Steph(anus) D. Varga* (O. C.); 1723: *Steph(anus) K. Szabó, Johan(nes) N. Mátyás, Georgius Cs. Szabo, Steph(anus) K. Kovacs* (O. C.), *Mich(ael) I. Vasas, Johan(nes) N. Orosz, Joh(annes) K. Szabó*; 1732: *Steph(anus) M. Nagy, Steph(anus) F. Takács* (takács), *Steph(anus) Sz. Takács, Michael F. Szappanos* (szappanos), *Steph(anus) Ny. Takács* (takács), *Alexandr K. László*; 1741: *Steph(anus) K. Szabó*; 1748: *Michael K. Szabó, Georgius L. Szabó* (O. I.), *Ladislaus N. Orosz* (O. I.), *Michael K. Szabó, R(elicta) Stephani K. Szabó, Stephanus B. Szabó, Michael K. Szabó* (O. M.); 1758: *R(e)l(icta) Steph(ani) B. Nagy, Michael G. Kovács* (kovács), *Michael B. Takács* (takács). Amint látjuk, a mesterségnévből eredő vezetéknev és a megjelölt tényleges foglalkozás minden esetben szinkronban van egymással. S noha a rövidítéseket nem tudjuk feloldani, az biztosnak látszik, hogy a rövidítések takarta névelemek legalább annyira egyénitők lettek volna, mint a mesterségnévből eredők. Vagy mi másért választották ki az összeírók éppen a mesterségnevet közlésre, ha

nem azért, mert ez volt az ő érzékük és adatközlőik szerint is az öröklött, meggyökeresedett névforma, hiszen a személyek tényleges foglalkozását, valamelyik iparos csoportba és osztályba tartozását egyébként is jelölniük kellett. 1748-ban hat olyan három elemű nevet közölnek, amelyben egyik tagként szerepel a Szabó is, pedig ez a vezetéknev már úgylis túl volt terhelve: ebben az évben még három Szabó nevű jobbágyot írnak össze, 1723-ban pedig csak két Szabó visel három elemű nevet, ezzel szemben tizenegynek kételemű neve van.

Továbbra sem zárjuk ki tehát annak a lehetőségét, hogy a mesterség-névi eredetű személynevek egy részének még a XVIII. században is csupán foglalkozásjelölő funkciója volt, azonban akár közlik a források, akár nem, egy ilyen jelentékeny lélekszámú helységben, mint Nagykálló volt, a pusztá keresztnév már nem lehetett elegendő a személy azonosítására, az illető személyeknek kellett lenni egy valóságos családnevüknek is. Az előfordult, hogy a mesterség és a családnév egybeesett, de ekkor a mesterségnév már családnévként is funkcionált, és megmaradt akkor is, ha a személy már nem folytatta a névben megjelölt foglalkozást. (Amint az előbbi egyik példa is bizonyítja: 1716-ban és 1718-ban *Georg(ius) S. Csejty*-nek még jelölik szabó foglalkozását, 1732-ben *Geor(gius) Cséti Szabó*-nak pedig már nem.) A mesterség és a személynév egybeválogóságának a XVIII. században az esetek többségében már nem ugyanaz volt az oka, mint korábban, tehát hogy a folytatott mesterségről kapott nevet az egyén, hanem éppen fordítva, az öröklött nevet követte a mesterség is. Persze nem a név volt az oka annak, hogy a személy felnőve éppen a nevében megjelölt foglalkozást választotta. Köztudomású, hogy a céhes rendszer a családi kapcsolatokkal szembetűnő módon összefonódott, a céhben az apa szerepét általában a fiú vette át. A mi szempontunkból tehát elég annak a megállapítása, hogy nemcsak a név, a mesterség is öröklődhetett, és a több nemzedéken keresztül folytatott foglalkozásban elegendő indítékot és kellő támasztékot talált az elnevező közösség valamely család nevének végleges megrögzítéséhez. Ismételnünk kell azonban, hogy a családnevek hivatalos megmerevítéséig továbbra is fennállt annak a lehetősége, hogy az egyénben (valamely tulajdonságában, lakóhelyében, foglalkozásában) olyan új névadót találjon a közösség, amely alapján elveti a régi nevet és újat alkot. Ezt igaznak tartjuk a mesterség-névi eredetű személynevekre is, és különösen valószínűnek látjuk azokban az esetekben, amikor a személy valamilyen nem gyakori foglalkozást, mesterséget választott magának. Ilyen foglalkozás lehetett például a borbély-ság. (Vigyázat! Nem a mai fodrásznak felelt meg!) 1699-ben négy *Borbély* nevű személyt írnak össze Nagykállóban, és közülük háromnak *chirurgus*, a foglalkozása. *Kötélverő András* és *Gombkötő István* egyedül folytatták nevükben kifejezett mesterségüket, nem is viselte más rajtuk kívül ezeket a vezetékneveket a helységben.

A mesterség és a név megfelelése megvizsgált forrásainkban (most már a kételemű neveket is számítva) a következő képet mutatja. 1699-ben az ipari foglalkozást űző személyek közül 35-nek azonos a vezetéknevével a

mestersége (9 Szabó, 8 Szűcs, 4 Kovács, 3 Szappanos, 3 Borbély, 2 Takács, 2 Varga, 1—1 Kötélverő, Lakatos, Gombkötő és Asztalos), nem azonos a kettő 26 személy esetében. Ezek között csak egyetlen olyan van, amelyben a vezetéknev és mesterség ellentmond egymásnak: Szabó Mártonnak kerégyártó a foglalkozása. A többi névben más névadó tényező munkája figyelhető meg. Feltűnően sok közöttük a földrajzi névi eredetű vezetéknev (14 név), s mi ebből ismét arra következtetünk, hogy ezek esetében a származási hely volt az az erősebb névadó mozzanat, amelynek alapján Nagykállóba kerülésükkor új nevet kaptak. Nem vettük figyelembe a korábban már megvizsgált körülírást, amellyel egy kovács foglalkozású zsellért jelöltek, valamint *Stephanus Szőcz* nevét, akinek *cothurnarius* a megjelölt foglalkozása, mert neve és mestersége közeli rokonságban van egymással, és a latin megjelölés bizonyára nemcsak csizmadiát jelentett. *Toka Mihály* neve után is ez a foglalkozásmegjelölés áll, a későbbiekben viszont őt és leszármazottait már tímároknak, vargáknak írják. (Csak zárójelben jegyezzük meg, hogy *Toka* név és a szóban forgó foglalkozások között is elképzelhető a reális kapcsolat.) 1716-ban csak 35 mesterembert jelölnek meg, és közülük 18-nak azonos a neve és mestersége (2 Szabó, 3 Takács, 5 Szűcs, 4 Kovács, 1—1 Szappanos, Lakatos, Sziogyártó és Varga), 17-nek pedig eltérő. Az utóbbiak közül ismét sok származik helységnévből, összesen 12 név, ráadásul olyanok, amelyek 1699-ben még nem szerepeltek (Ecsedi, Szalontai, Ráskai, Gönczi, Gyarmati). Most is található egy, a névnek ellentmondó foglalkozásmegjelölés: *Takács* Istvánnak *varga* a mestersége.

Az 1732. évi dikális összeírásban már sokkal kevesebben vannak azok, akik nevükkel azonos mesterséget folytatnak (19 személy), sőt közülük heten három elemű nevet viseltek. Hárman helységnévből kapták az új névelemet (*Lővej*, *Majtiny*, *Szegedy*), három személynévben ezt nem ismerjük, mert csak a kezdőbetüket közlik, egyben pedig nemzetiségre utaló szót találunk párhuzamos névként (*Szűcs alias Thótt*). Erről a névről később még lesz mondanivalónk. 1732-ben 24 iparos ember családneve nem volt azonos a mesterségnévvvel. Új orvos jött a helységbe, Szakmáry Istvánnak hívták. Kabay István neve után is a *neo hospes* (új betelepült) megjelölés áll, s szűcs a foglalkozása. Korábban elő nem fordult helységnévből származik *Joannes Batthorj* (Bátori) varga neve is.

Tovább romlik a két csoport aránya a későbbi összeírásokban. 1741-ben özvegy Borbély Sámuelné fia a orvos, Takács Márton, Mihály és István, Kovács György és István, Szabó István és a jövevény Szabó György, valamint Szűcs István és Kötélverő János új a vezetéknevével megegyező foglalkozást. A fennmaradó 29 mesterember családneve a legkülönfélébb típusokba tartozik. Ismét van közöttük több olyan személy is, akinek a nevet szerző őse más foglalkozást űzött, mint most ő: Hegedűs János csizmadiá, Orvos András szűcs, Szappanos Márton varga, Szabó Mihály ács, Kovács István ács, Szabó Pál csizmadiá. Érdekes, hogy az egyik, új betelepültnek írt szabómester most is földrajzi névből származó nevet visel: *Joannes Somogyi*. Az 1744. évi összeírásból nem lehet megállapítani pontos arányukat,

mert négy személy neve után csak azt közlik, hogy az iparosok melyik osztályába tartoznak (*Georgius Szén* és *Michael Kovács* az elsőbe, *Stephanus Szűcs* és *Stephanus Szabó* a középsőbe), a többenél azonban igen, és ezek szerint 7 : 13 az arány a foglalkozásjelöléstől eltérő vezetéknevűek javára. 1748-ban csak a szolgák rovatában írják ki a pontos foglalkozást, s itt három személynév egyezik meg a foglalkozással: Gulyás Ferenc armentarius (gulyás), Kocsis István auriga (kocsis), Molnár György pedig molitor (molnár). 1758-ra aztán végképp győzedelmeskedik a második csoport: mindössze három személy új nevével azonos mesterséget, s velük szemben 18 ember nevének nincs semmi köze foglalkozásához.

Korábban említettük, hogy még a század közepéről is tudunk hozni olyan példát, amely szerint a közösség valamely új, jellegzetes névadó tulajdonság alapján megpróbálja mással fölvaltani a korábbi elnevezést. Ez az eljárás minőségileg különbözik a napjainkban még élő ragadványnévadástól, mert ma az azonos nevű személyek elkülönítésére adják a harmadik névelemet, az említett esetben pedig a régi mellé (vagy helyett) adtak párhuzamos (vagy helyettesítő) új nevet. 1751-ben tűnnek fel⁵¹ Nagykállóban a Túróc megyéből átköltözött *Ivánka* nevű nemesek. Közülük kettőt megemlítenek az egy évvel később készült nemesösszeírásban: *Geor(gius) Tóth alias Ivánka*, *Stephanus Tóth alias Ivánka*. 1753-ban a más telkén lakó nemesek sorában már csak *Ivánka* vezetéknevvel közlik őket még két testvérükkel együtt. A közösség által ideiglenesen adott *Tót* névnek bizonyára megvolt a valóságalapja: vagy etnikumra (esetleg a használt nyelvre), vagy pedig származási helyükre utalt. A régi név győzedelmeskedése bizonyára nemesi rangjuknak, nemeslevelüknek, és talán az *Ivánka* név páratlanságának köszönhető. Ugyancsak etnikumra, esetleg vallásra való utalást kell látnunk az 1732-ben szereplő *Lucas Orosz alias Szabó* név *Orosz* elemében, ugyanis a *Szabó* biztosan örökölt név, hiszen az így jelölt személynek *kocs-máros* a foglalkozása.

Természetesen a párhuzamos nevekről nem mindig lehet eldönteni, hogy melyikük volt az eredeti, és melyikükkel akarta a közösség felváltani a régit. Az is elképzelhető, hogy mindkét nevet a helyi közösség adta egyidejűleg meglevő névadó körülmény alapján. 1699-ben Pazonyi Szűcs Istvánnak szűcs volt a foglalkozása, s valamelyik őse vagy ő maga Pazonyból érkezhetett Nagykállóba. Ilyen párhuzamos névadást tehetünk még fel az 1732-ben szereplő *Joan(nes) Szűcs Lővej*, *Georgius Szűcs Lővej* (szűcs), *Fran(ciscus) Deák alias Kajllj*, *Steph(anus) Szűcs alias Thótt* (szűcs), *Demetr(ius) Eőveges alias Orosz*, *Joan(nes) kováts alias herge* stb. és az 1758-ban föltűnő *Joannes Orosz Nagy* névben, bár itt az elkülönítő funkciót is számba kell vennünk, mert a nem teljes lakosságra kiterjeszkedő összeírásban is találtunk még egy *Nagy János* nevű jobbágyot. 1752-ben ugyancsak a taxás nemesek között említik a következő férfiakat: *Joannes Szoboszlai alias Pap*, *Francis(cus) Kis alias Orban*. Első pillantásra a *Pap* és az *Orbán* tűnik eredetinek, a *Szoboszlai* a származási helyre (Szoboszló), a *Kis* pedig az egyén természetére utalónak. Ezt azonban föllevésnél ne tekintsük

többnek! Annál is inkább, mert 1753-ban ismét megtaláljuk az egyikük nevét: *Joannes Pap Szoboszlay*. Ez a névforma pedig úgy is olvasható, hogy *Szoboszlai Pap János*, vagyis nem lehetetlen, hogy Pap János nemesei előnevét kapta Szoboszlóról. A vele együtt 1753-ban föltűnő *Joannes Szijarto Szabó* név egyik eleme is új keletkezésű lehetett, és az egyén mesteriségének megváltozását tükrözheti.

Végül más mozzanatok szerepét sem szabad kizárnunk a három elemű nevek keletkezésében. 1699-ben egy férfit Kisgörög Jánosnak hívnak. Rajta kívül csak Görög Jánosné és Görög Tamás viselte ezt a vezetéknevet, nem volt tehát szükség megkülönböztetőre. A *Kis* jelzőnek tehát — még ha melleslegesen termetre utalt is — ebben az esetben inkább becéző funkciót kell tulajdonítanunk. És ezzel teljesen azonos elbírálás alá vonhatjuk az 1732-ben föltűnő *Gab(riel) Kis Lukács* személynevet is.

5. Összegezésül a következőket mondhatjuk el:

A XVI. század második feléből való forrásaink azt bizonyítják, hogy ebben az időben nagy általánosságban már állandó kételemű neve volt a jobbágyoknak is. Csak a vezetéknevek öröklődésével magyarázható, hogy a XVI. században előfordult családok zömének utódaira rátalálhatunk a XVII. század végén és a XVIII. század első felében is. Mindazonáltal az újraelnevezés sem volt ritka jelenség még a XVIII. században sem. Különösen erősen ható névképző tényezőnek bizonyult a mesteriség, a származási hely és az etnikum. Az új jövevények még ez idő tájt is elsősorban korábbi lakóhelyükről kapnak új vezetéknevet, másodsorban pedig (ha nemzetiségi területről jöttek) etnikumukról. De a mesteriséget jelölő szóból való családnevek zömében a foglalkozással való kapcsolatot nem új név adásával teremtette meg a közösség, hanem — mint korábban bizonyítottuk — a régebben szerzett családnévvel párhuzamosan öröklődött az eredeti névadó tényező is, a foglalkozás. Külön kell azonban kezelnünk a legalacsonyabb néprétegek körében (cselédség, szolgák) föllelhető foglalkozásneveket, mert ezek általában új keletkezésűek (Gulyás, Csordás, Kocsis).

Biztosnak látszik a név és a személy közötti kauzalitás a helyi társadalom perifériáin élő egyéb elemek esetében is.⁵² 1741-ben a görög és zsidó kereskedők összeírásában a két görögnek Görög a vezetékneve is (*Georgius Görög*, *Joannes Görög*), vagyis nem voltak ezek tulajdonképpen vezetéknevek, hanem csak nemzetiségjelölők. Az itt szereplő egyetlen zsidónak azonban tulajdonneve volt: *Jacobus Herskovics*. 1572-ben már a kezdetlegesebb vezetéknevtípusokkal találkozunk: *Isacus Herschl*, *Martinus Izrael*, *Lazarus Borok*, *Abrahamus Jacob*, *Lazarus Maton*, *Aron Leeb*, *Zebedaeus Barack*, vagyis az itt közölt vezetéknevek zömét valószínűleg az apa keresztnévéből adták. Ugyanígy az 1572-ből való cigányösszeírásban két *Matyi* és egy *Imre* vezetéknev mellett az etnikumra mutató *Cigány*, a tisztséget tartalmazó *Vajda*, a tulajdonságról adott *Peczkes* és a bizonytalan *Dódósy* és *Dobó* igazolják a névadás kezdetlegességét, illetőleg alkalmi voltát. E két összeírásnak a nádudvari járás (NB! Nagykálló is ebbe tartozott!) egyéb községeiből való anyaga még világosabban bizonyítja, hogy a cigányoknak

és zsidóknak a magyar összeírásokban feltűnő vezetéknévei többnyire az alkalom szülöttei, illetőleg a dikátorok teremtményei, akik az immár győzedelmeskedett kételemű névrendszer hatására e rétegek tagjainak is mindenképpen kételemű nevet akartak adni, még ha a valóságban vezetéknévük nem is volt. Az említett összeírásokban ugyanis csaknem minden zsidó a *Zsidó* és csaknem minden cigány a *Cigány* vezetéknévet viseli. A zsidók esetében azt is figyelembe kell vennünk, hogy nekik már lehetett szabályos vezetéknévük, ezeket azonban a helyi közösség a nevek idegensége miatt nem ismerte, így nem tudta helyesen tájékoztatni a dikátort. Hiszen az *Izsák*, *Ábrahám*, *Zebedeus* egyébként is annyira jellemző nevek, hogy a magyar lakosság számára ezek is teljesen elegendők voltak a személy azonosításához.

A XVI. század személynévrendszerében már ugyanazok a főbb típusok találhatók meg, mint a XVII—XVIII. században. Alább következő táblázatunkon bemutatjuk ezeket a típusokat, és összehasonlítjuk megterheltségüket a megvizsgált időszak egyes szakaszaiban. Az első rovatban a XVI. századi, a másodikban az 1699-i, a harmadikban az 1714—1723 közötti és végül a negyedikben az 1748. és az 1758. évi összeírások adatai vannak. A harmadik és negyedik időszak adatait ugyanúgy kaptuk meg, mint a XVI. századéit: egymás mellé állítottuk az összeírásokat, az azonos neveket egymásra vonatkoztattuk, a fennmaradókkal pedig kölcsönösen kiegészítettük a számításba bevont jegyzékek adatait. Ilyen módon a XVI. századból 254, 1699-ből 437, a XVIII. század első negyedéből 441, végül a század közepéről 285 személynévet foghattunk vizsgálat alá. (A táblázaton a fenti számoktól mutakozó különbségek abból adódnak, hogy néhány esetben ugyanazt a személynévet két csoportba is be kellett sorolnunk, illetőleg az egyeleműeket nem vettük számításba.)

Típus	XVI. sz.		1699		XVIII. sz. e. n.		XVIII. sz. k.	
	név	%	név	%	név	%	név	%
Földrajzi név	38	15,26	107	24,04	111	25,16	82	28,77
Mesterségnév	84	33,73	145	32,58	136	30,83	91	31,92
Népnév	9	3,61	47	10,56	31	7,02	16	5,61
Tulajdonság	37	14,85	74	16,62	74	16,78	37	12,98
Személynév	35	14,05	32	7,19	38	8,61	22	7,71
Egyéb	46	18,47	40	8,98	51	11,56	37	12,98
Összesen	249	99,97	445	99,97	441	99,96	285	99,97

A táblázat adatainak tanulságait a következőkben látjuk: A megvizsgált korszakokban nincs lényeges eltérés a mesterségnévből, a népnévből és a tulajdonságból származó megkülönböztető családnevek arányában. Annál inkább szembeötlő, hogy nagyon megsaporodtak a földrajzi névből eredők, és erősen lecsökkentek a keresztnévből adott vezetéknévek. Ez egyrészt a

	I.		II.		III.		IV.	
1.	János	26	János	80	János	75	István	65
2.	András	20	István	78	István	73	Mihály	45
3.	István	14	Mihály	55	Mihály	59	János	42
4.	Gergely	13	András	35	György	37	György	41
5.	Máté	12	György	27	András	35	András	30
6.	Péter	11	Péter	17	Ferenc	26	Ferenc	19
7.	Márton	11	Márton	15	Márton	16	László	8
8.	Ferenc	11	Miklós	15	Miklós	7	Péter	6
9.	Pál	11	Ferenc	13	Péter	7	Sámuel	5
10.	György	10	Gergely	13	Pál	6	Márton	4
11.	Miklós	8	Pál	12	Sámuel	6	Miklós	4
12.	László	7	László	10	László	6	Pál	3
13.	Antal	7	Gáspár	7	Tamás	6	Demeter	3
14.	Balázs	7	Tamás	6	Gergely	4	Gergely	2
15.	Imre	7	Demeter	6	Mátyás	4	Sándor	2
16.	Lukács	7	Lukács	4	Demeter	3	Tamás	1
17.	Mihály	6	Mátyás	4	Lukács	3	Dániel	1
18.	Tamás	6	Dániel	4	Illés	3	Gábor	1
19.	Benedek	6	Máté	3	Bálint	2	Simon	1
20.	Lőrinc	5	Bálint	3	József	2	Lőrinc	1
21.	Gáspár	4	Simon	3	Sándor	2	Zsigmond	1
22.	Albert	4	Sándor	3	Máté	2		
23.	Ambrus	4	Sámuel	2	Dávid	2		
24.	Bertalan	4	Balázs	2	Dániel	1		
25.	Borbás	4	Sebestyén	2	Imre	1		
26.	Bálint	3	Imre	1	Simon	1		
27.	Demeter	3	Lázár	1	Boldizsár	1		
28.	Jakab	3	Tóbiás	1	Tóbiás	1		
29.	Mátyás	3	Ádám	1	Balázs	1		
30.	Ferenc	2	József	1	Ádám	1		
31.	Boldizsár	2	Boldizsár	1	Zsigmond	1		
32.	Illés	2	Demján	1				
33.	Kelemen	2	Jakab	1				
34.	Simon	2	Fülöp	1				
35.	Dienes	1	Illés	1				
36.	Gábor	1	Lőrinc	1				
37.	Gál	1	Gábor	1				
38.	Gerhard	1	Mózes	1				
39.	Sebestyén	1						
40.	Orbán	1						

vezetéknevadás fejlődéséből következik, az idő előre haladtával egyre inkább a háttérbe szorulnak névadás primitívebb módjai, másrészt a XVII—XVIII. századi jobbágymigráció erősödésével magyarázható. A XVII—XVIII. századi jobbágy- és nemzeti felszabadító mozgalmak, a török kiűzésével előállított új helyzet, a polgárosodás folyamatának megindulása és erősödése segítette a parasztság vándormozgalmát, a gyorsabb fejlődésnek lendülő városokba és mezővárosokba való beszivárgását.

A keresztnév-választás a XVIII. században is eléggé egysíkú. 1699-ben a 430 személynevet mindössze 38 keresztnévvel alkották meg, a XVIII. század első negyedéből való anyagunk 394 nevében 31, a század közepéről való listánk 285 nevében pedig 21 keresztnév található. 1699-ben az István és a János van jelen az összes személynév 36,74%-ában, a XVIII. század két megvizsgált korszakában pedig 37,56%-os, illetőleg 37,54%-os a jobbágynevekben való részvételük.

Befejezésül bemutatjuk a férfi keresztnévek sorrendjét és megterheltségét a XVI. századtól a XVIII. század közepéig, hogy az esetleges későbbi kutatások számára megeremtsük az összehasonlítás lehetőségét. (A I. alatt a XVI. század, a II. alatt az 1699. évi, a III. alatt a XVIII. század első negyedének és végül a IV. oszlopban a XVIII. század közepének adatai sorakoznak.)

II. ADATTÁR

Adattárunk célja a dolgozatban hasznosított személynévanyag közlése. Arra nem vállalkozhattunk (helyünk sincs rá), hogy a felhasznált összeírásokat teljes terjedelmükben, tehát a jobbágyok adózás alá eső vagyonának személynévként való felsorolásával adjuk. De erre nincs is szükség, mert valamely egyén adókötelezettsége sem az olvasót, sem a történészt nem érdekelheti, a helység vagyoni állapotát tartalmazó összesítést pedig dolgozatunk első felében közöltük, illetve hasznosítottuk. A személyek jogállására, mesterségükre, az adózás szempontjából figyelembe vett állapotukra vonatkozó megjegyzéseket azonban minden esetben — általában magyarra fordítva — közöljük. Mivel a defter kivételével valamennyi forrásunk a dikális összeírásokból kerül ki, a címüket nem adjuk meg, hanem a kezelésük idejét jelző évszám után mindjárt a személynévek következnek.⁵³

1. 1566: *portio Joannis kallaj: Lucas eory pal Judex, franciscus zabo, Jacobus zewts, Emericus warga, Alter emericus warga, Nicolaus pony, St(ep)hanus zewts, Lauren(tius) zygyartho, Ambrosius warga, demetrius kowats, Georgius tsurka, Gregorius zewts, Baltasar Barbel, Nicolaus kalmar, Simon zabo, St(ep)hanus zabo, Matheus eory, Lucas zabo, Joannes balkani (új házat épít), Joannes mora, Joannes gal, Petrus gywla, Marthinus gal, St(ep)hanus racz, St(ep)hanus toth, clemens tsala, petrus kelemen, Antho-nius Simon, Andreas Balya, St(ep)hanus Byro, matheus kowach, georgius Hegy, Benedictus zabo, Bartholomeus zabo, Wrbanus gal, Paulus wyd,*

joannes pesthy, martinus zewts, Matheus Barbel, Blasius adam, Joannes Bene, Anthonius thar, Paulus mezeo, Joannes kwn, paulus hasko, Joannes Sewke, fran(ciscus) fodor, clemens koldus, Benedictus koldus, Joannes wintze, fran(ciscus) aztalos, Emericus wintze, Ladislaus Nagh pal, Matheus Sas, Matheus Beke, Blasius weres, Andreas beke, St(ep)hanus Jozan, Andreas kasa, Ambrosius warga, Andreas Bene, Gregorius Berentsi, Paulus wintze, St(ep)hanus doma, Anthonius fewzes, Matheus alyk, Benedictus toth, Marthinus Berentsi, franciscus Barbel.

2. 1572 (dicajegyzék): Joan(nes) Vitez Kallaj: Lucas Eorj, Petrus kelemen, Anthonius Simon, Martinus Pentek, Andr. Baba. Lad(is)laus thot, Stephanus Biro, Martinus thot, Joan. Serendj, Gregor(ius) Hegy, Benedictus zabo, Demetrius balkanj, Wrbanus gal, Paulus weg, Simo(n) Nagy, Joann. kwn, Bartolomeus Kowacz, Paulus hasko, Benedictus Alfeoldj, Gregor(ius) nagy, Joannes Pesti, Andr. Bencze, Fran(ciscus) azalos, Lad(is)laus Nagy pal, Mattheus Beke, Blasius weres, Andr. Beke, Stephanus Jozan, Joann(es) Was, Barnabas Suka, Georgius thot, Paulus Wine (? Vince), Anthonius kegies, georgius Deres, Elias Beke, Thomas Alfeoldj, Laurencius Ersek, fran(ciscus) zabo, Emericus Warga, Joannes zygiarto, Ambrosius Warga, jacobus zwts, Lucas mora, Joannes gal, Petrus was, Martinus Berencsy, Stephanus thot, Anthonius Nagy, Lauren(cius) gwla, Stephanus gal. — Laurencius kallaj: Joann. Bakony, Georgius nagy, Albertus geke, Joann. Maior, Stephanus Birj, Amb. Daroczy, Michael kowacz, Joann. pacsyrta. — Joann(es) Leokeos kallaj: Bartolomeus kalmar, Joann(es) gergelj, Walent(inus) kalmar, Martinus Nyrrj, Jacobus weg. — Fran(ciscus) kallaj: fran(ciscus) Mezar(os), Mathias Daroczy, Nicolaus zwcz.

3. 1572 (defter): Szijártó Lőrincz, Varga Ambrus, Kalmár Mihály, Miklos kovács, Szücs Gergely, Zsibáros András, Marék Ferencz, Szabó Simon, Őri Máté, Malkán János (helyesen: Balkányi), Gál János, Gyulai Lőrincz, Csató Kelemen, Nagy Antal, Fehér Antal, Soka Márton, Tót László, Kápónás Mihály, Tár Imre, Serédi János, Ragi György, Szabó Benedek, Szabó Bertalan, Malkán Demeter (helyesen: Balkányi), Gál Orbán, Vig Pál (h.: Vég), Martin Máté, Bene János, Pár Antal, Nagy Simon, Csidó Pál, Kun János, Kovács Bertalan, Kopár Lukács, Mesko Pál, Fodor Ferencz, Kodos Benedek, Kodus László, Nagy György, Bakos István, Besze János, Pincezi András, Vincze András, Őri Tamás Lukács, Döme István, Födes Antal, Tót Benedek, Vincze Imre, Eresztő Lőrincz, Vas László, Róka Borbás, Vas János, Burán István, Buza Péter, Pósa András, Vörös Balázs, Sós Máté, Nagy László, Nagy György, Kopasz Jakab, Major János, Dorba Tamás, Biró Bálint, Biri István, Göte Ferencz, Göte László, Daróczi András, Nagy Pétör, Göte András, Szijártó János, Szücs Mátyás, Szántó Mihály, Filep László, Lantos Mihály, Nagy Ferencz, Kalmár Bertalan, Bakai Péter, Mészáros Gergely, Major Péter, Báli Péter, Major Máté, Szabó Máté, Vas Gergely, Asztalos Miklós, Fekete Benedek, Pacsirta Anbrus, Paksi Péter, Gergely János, Kalmár Imre, Hegedüs István, Szabó Antal, Lantos Ferencz, Biró Márton, Ötös Gáspár [!], Kalmár Bálint, Szabó Mátyás, Tót Lukács, Borda

Imre, Máté Kovács, Bentöcs István, Varga György, Csaka Tamás, Lázár Tamás, Lakatjáró Ferencz, Kuti Miklós, Pentocsi Pál, Kalmár András, Martin Bódizsár, Benedek diák, Csátár István, Csató Gál, Ötös János [!], Bíró Miklós, Szabó István, Pentöcsi Gergely, Szabó Lukács, Gyenös János, Szücs pap, Rácz István, Bus Péter, Bereczki Márton, Tót István, Rácz János, Jaskó Borbás, Kelemen Péter, Fekete Gergely, Simon Antal, Kapás Máté, Pála András, Tanító Borbás, Bíró István, Tót Márton, Varga Sebestyén, Vida Pál, Mora Balázs, Demeter Kovács, Kis Lukács, Csudos András, Bozók András, Magyaros Mihály, Szile János, Kódus Kelemen, Kis György, Vecsi Demeter, Aszalós Ferencz, Varga Gergely, Szücs Pál, Veres Gál, Baltás Tamás, Nagy Gergely, Dragos Dienös, Marazdi Gábor, Baksa Eliás, Zöldi Tamás, Pap András, Poharos János, Sánta Balázs, Parti János, Császár Gáspár, Tisza András, Bosáti Lukács, Kása András, Tisza Imre, Baksa Máté, Csikós Balázs, Kis Veres Balázs, Kalmár Balázs, Lőcse Albert, Nagy Péter Kelemen, Szücs Jakab, Daróczi Máttyás, Szücs János, Kovács Mihály, Kovács András, Nagy Pál, Martin János, Vincze Gelhár, Fodor György, Vas Márton, Dankó Albert, Magas Ferencz, Gyenös Lőrincz, Mészáros Albert, Oros Gergely, Mészáros György, Kalmár Ambrus, Szabó Bálint, Pacsirta János, Filep János, Pentöcs Miklós, Fekete Márton, Martin János, Kis Gáspár, Bakács Gergely, Petes Gáspár, Bahai Gergely, Zólom András, Vincze Pál, Zólom Gergely. 200 ház, templom.

4. 1699: Andreas Kotélverő (*restarius* = kötélverő), Michael Hollo, Rlta Martini Lakatos, Stephanus Szabo, Stephanus Borsi (kerékgyártó), Michael Demjen, Martinus Biri (csizmadia), Joannes Csorvasi (csizmadia), Nicolaus Kis, Lazarus Bala (olajütő), Joannes Szapanos, Joannes Vardai, Rlta Steph. Eotvos, Petrus Nagy, Tobias Szücz (szücs), Georgius Szabo (szabó), Stephanus Szakacz, Martinus Erdely, Rlta Samuelis Baba, Andreas Koncz, Stephanus Babocsy, Demetrius Nyavalyadi, Franciscus Csatari, Demetrius Palyi, Stephanus Dus (csizmadia), Michael Csokas, Adamus Bata, Petrus NyerGES, Martinus Paal, Martinus Nagy, Stephanus Kalmar, Ladislaus Kis, Thomas Görögh, Stephanus Kökenyesi (mészáros), Daniel Kovacz (Kovács), Joannes Lakatos (lakatos), Stephanus Gyiko (szücs), Joannes Pethő, Thomas Szondi, Gasparus Szöcz, Stephanus Nagy, Michael Dioszegi (csizmadia), Martinus Szilagy, Michael Tardi, Joannes Szabo (szabó), Emericus Thott, Michael Dobozi, Andreas Kőrössy, Joannes Ormos (Vietor), Stephanus Aranyasz, Nicolaus Szöcz (szücs), Michael Szabo (szabó), Daniel Kulcsar, Petrus Hege-dűs, Paulus Szapanos (szappankészítő, szappanos), Stephanus Szilagy (csizmadia), Steph. Karandi, Joannes Buidoso, Joannes Lőrinczy, Michael Haidu, Andreas Barta, Matheus Biro, Steph. Szapanos (szappankészítő), Georgius Szöcz (szücs), Mathias Nagy, Gregorius Csatari, Nicolaus Cseh, Stephanus Olaios, Blasius Daroczy, Stephanus Nagy, Stephanus Eszeny, Rlta valentini Szabo, Rlta Joanni Kis, Andreas Somi, Rlta Stephani Nanassy, Petrus Horvath (absens: távollevő), Daniel Gorogh, Josephus Debreceny, Stephanus Törös, Balthazar Szöcz (szücs; eltávozott), Paulus Bosoky (áthúzva, extractus), Franciscus Bibacsy, Franciscus Kis (Capitaneus), Georgius Bennyey,

Stephanus Nagy, Stephanus Varadi, Georgius Takacz (takács), Joannes Fekete, Rlta Joannis Csany, Georgius Buidoso (szücs), Joannes Danko, Joannes Pap (csizmadia), Andreas Korossy, Michael Vasadi, Martinus Deak, Michael Szöcs (szücs), Joannes Szilagy, Andreas Szenassy (csizmadia), Georgius Szapanos (szappanos), Stephanus Mező, Georgius Horvath, Franciscus Marky, Michael Dobo, Joannes Tompa, Rlta Demjani Szappanos, Michael Palottay, Michael Nagy, Michael Uyvarassy, Stephanus Szabo, Stephanus Pokol, Stephanus Szondi, Joannes Barta, Gregorius Törös, Paulus Varga (varga), Joannes Kalmar, Stephanus Lengi, Michael Kis, Joannes Takacz (takács), Rlta Jacobi Szabo, Joannes Kovacz, Stephanus Szöcz (csizmadia), Stephanus Szöcz, Petrus Kovacz, Michael Toka (csizmadia), Paulus Kovacz (kovács), Joannes Szabo, Michael Szabo, Andreas Pengő, Michael Polcsy, Joannes Török, Rlta Joannis Koka, Georgius Racz, Michael Kovacz, Stephanus Szabo (szabó), Petrus Veze, Samuel Varga (varga), Stephanus Szava, Rlta Mich. Santa, Joannes Tormas (szappanos), Petrus Barta, Andreas Gyani, Andreas Csomöközi, Joannes Darabos, Michael Nemeth, Rlta Joannis Csori, Stephanus Szabo, Stephanus Kati, Rlta Joan. Kerekiarto, Rlta Georgy Veres, Georgius Török, Joannes Karacson, Michael Almassy, Demetrius Bilke, Ladislaus Szilagy, Ladislaus Doma, Franciscus Gallya, Michael Patoch, Petrus Juhasz, Petrus Szöcz, Joannes Harka, Rlta Mich. Szappanos, Michael Thott, Simeon Nagy, Petrus Almassy, Georgius Nagy, Petrus Istvan, Nicolaus Szöllösi (csizmadia), Stephanus Szabo, Joannes Olah, Stephanus Cseh, Michael Gulyas, Georgius Bacso, Nicolaus Buidoso, Stephanus Uyfalusi, Matheus Nagy, Michael Nemeth, Joannes Kescsinalo, Joannes Peter, Joannes Komaromi (aurifaber = aranyműves), Joannes Haidu, Joannes Tokai, Stephanus Barta, Andreas Liszkai (csizmadia), Stephanus Deak, Michael Kati, Joannes Nagy, Joannes Georgy, Andreas Kis, Rlta Steph. Szantai, Michael Pap, Andreas Köver, Joannes Eötvös, Andreas Gulyás, Joannes Eszeny, Andreas Nagy, Andreas Szalay, Gregorius Fabian (eltávozott), Andreas Tanczos, Matheus Vago, Michael Olah, Martinus Nagy, Michael Juhasz, Andreas Pap, Michael Szilagy, Stephanus Kavay, Georgius Olah, Gregorius Todi, Gregorius Szabo (szabó), Paulus Balogh, Stephanus Tarcsy, Michael Thassy, Joannes Kurucz, Rlta Mich. Szalai, Nicolaus Kis, Stephanus Szilagy, Joannes Szabo (szabó), Michael Letai, Stephanus Thott, Michael Ary, Stephanus Kovacz (kovács), Stephanus Kovacz (kovács), Joannes Beszermenj, Stephanus Borsos, Gregorius Szöcz (szücs), Andreas Szabo (szabó), Stephanus Balog, Michael Szegedi, Stephanus Gombkotő (gombkötő), Joannes Pap, Gregorius Gyöngyösi, Franciscus Saffran, Martinus Pap, Gasparus Siket, Thomas Olah, Joannes Horvath, Stephanus Juhasz, Joannes Nyavalyadi, Lucas Demjen, Michael Lakatos, Michael Fazekas, Stephanus Thassy, Andreas Deak, Ladislaus Santa, Rlta Demetry Kollatt, Paulus Juhasz, Andreas Barna, Petrus Pasztor, Joannes Kisgörögh, Andreas Fesüsz, Ladislaus Szenyesi, Joannes Juhasz (eltávozott), Franciscus Orban, Nicolaus Kallai, Nicolaus Botlo, Andreas Kis, Rlta Nicolai Görögh, Thomas Győri, Martinus Szabo (kerékgyártó), Franciscus Toka, Nicolaus Kun,

Stephanus Borbely, Petrus Fejer, Georgius Szabo (szabó), Stephanus Thott, Ladislaus Halassy, Michael Sziarto, Stephanus Haias, Gregorius Tanczos, Stephanus Nyri, Joannes Vida, Joannes Kapus, Joannes Gulyas, Blasius Szabo (szabó), Gregorius Pap, Michael Palloczy (szappanos), Michael Borbely (chirurgus), Michael Bodor (csizmadia), Michael Mocsar (lakatos), Stephanus Oszlany (csizmadia), Joannes Nagy, Joannes Borbely (chirurgus), Rlta Steph. Szabo, Martinus Karoly (csizmadia), Franciscus Pecsényes, Franciscus Nagy, Andreas Haidu, Joannes Joszai, Joannes Meszaros, Sebastianus Gordgya, Philippus Racz, Stephanus Fülöpp, Michael Portelekj, Rlta Damasdiannae, Rlta Lazar, Ladislaus Nagy, Stephanus Juhasz, Lucas Kis, Rlta Eliae Kovacz, Joannes Szabo, Joannes Szöcz (szücs), Mathias Gombe, Ladislaus Kis, Laurentius Ditko, Joannes Szabo, Alexander Szecsy, Demetrius Racz, Nicolaus Fejer, Paulus Szabo, Petrus Racz, Lucas Orosz, Nicolaus Eöveghe, Petrus Meleg, Sebastianus Koszt, Martinus Csiszar, Ladislaus Bagtai, Joannes Luczkai, Lucas Almassy, Stephanus Jenei, Stephanus Beres, Simeon Janos, Georgius Thott, Andreas Gyöngyössy, Georgius Deak, Georgius Olah, Mathias Lakatos. — Sub Inquillini. Nomina Personarum: Gasparus Szabo, Nicolaus Nagy, Michael Lakatos, Thomas Kardos, Inq. Joanni Pap, Martinus Csapo, Joannes Kis, Georgius Asztalos (asztalos), Stephanus Hordos, Nicolaus Paal, Gasparus Szabo, Ladislaus Orosz, Stephanus Csany, Joannes Sarkadi, Stephanus Borsi, Rlta Erdőhegyiannae, Stephanus Szabo, Andreas Fejes, Joannes Paradi, Stephanus Vaczy, Andreas Kis, Gasparus Kutassy, Stephanus Horvath, Paulus Nagy, Georgius Nagy, Andreas Klara, Joannes Pelyvas, Alexander Kis, Martinus Pap, Michael Szabo, Rlta Steph. Pap, Simeon Molnar, Steph. Bolyak (eltávozott), Stephanus Pap, Inquillinus Tarcsy (kaskötő), Joannes Szöcz, Inquillinus Almassy, Petrus Tormas (szappanos), Franciscus Kozma, Inquillinus Csany, Michael Biro, Inqui: Fran. Szabo, Joannes Fazakas, Gasparus Szöcz, Stephanus Csunya, Michael Csokassy, Moises Szabo, Stephanus Nemeth, Georgius Szekely, Andreas Vadocz, Andreas Veres, Inqui: Steph: Pokol, Pocsy Szalko, Rlta Szallainé, Steph. Balogh, Gasparus Köver, Stephanus Kadar, Joannes Horvath, Faber in Tercialitate particeps Lucri, Rlta Mich: Hassy, Rlta Joan: Dancz, Stephanus Nagy, Nicolaus Molnar, Rlta Baba, Rlta Garainé, Andreas Kerülő, Joannes Simon, Molitor Orosz, Steph. Szöcz Pazony (szücs), Daniel Barbely (chirurgus), Michael Olah, Inqui. Steph: Szabo, Inquill. Steph. Cseh, Michael Ibrany, Michael Olah, Franciscus Thott, Rlta Martini Nagy, Rlta Pauli Balog, Inquil: Fran. Safrany, Gasparus Siket, Inquil, Joanni Horvath, Valentinus Nagy, Georgius Juhasz, Inqui. Andor deakné, Inqui. Ladis. Santa, Inqui. Andreae Barna, Stephanus Balog, Andreas Nemeth, Gregorius Csiszar, Joannes Szallay, Inqui. Hadasiannae, Rlta Dnae, Inqui. Joan: Vida, Rlta Joan: Nemet, Inqui: Valen: Szabo, Mathias Nagy, Rlta Georgy Szilagy, Rlta Joan. Nagy, Demertius Orosz, Rlta Mich. Szabo, Inquili. Mich. Szabo (a név le van húzva), Inqui. Mich. Paloczy, Joannes Kucsik, Inqui. Joannis Peter, Rlta Joan. Szabo, Paulus Levai, Joannes Adony, Gabriel Olah. — Mercenary et Servitores. Nomina personarum: Servus Mich. Hollo, Gre-

gorius Nagy, Joannes Herczeg, Paulus Szabo, Michael Arkos, Servitor Uyvárossy, Servitor Joannes Danko, Servitor Steph. Szócz, Opillio Gallya, Servus Steph. Törös, Franciscus Juhasz, Thomas Olah, Servus Steph. Törös, Servus Francis. Orban, Servus Joan. Barbely, Stephanus Kalmar, Servus Joan. Nagy, Stephanus Csaholy (Lanio = mészáros). — Nomina Inquillinorum Nullam Residentiam habentium: Georgius Gyatar, Georgius Varassy, Andreas Riska, Rlta Szócz, Petrus Pasa, Joannes Sarkadi, Stephanus Dun, Gregorius Horvath, Andreas Csonka, Georgius Kerekes, Georgius Szabo, Joannes Vaczy, Joannes Balint, Valentinus Nagy, Rlta Joan. Nyeste, Rlta Sziny, Joannes Kocsis, Georgius Juhasz, Rlta Udvari, Rlta Szendrei, Rlta Racz Baba, Alexander Kis, Andreas Nemet, Rlta Thott, Rlta Joan. Mocsar, Rlta Koncz, Rlta Szakacsy, Rlta altera Szakacsy, Rlta Orvos.

5. 1714: Dusi István (mester ember leg alább való: opifex infimus. — A továbbiakban: O. I.), Naminyi János, Katona István(n), Hegyi János, Juhász Istvan miserabilis persona az keze csonka, Bata Lázár, Szilágyi István (mesterember mediocris. — A továbbiakban: O. M.), Borsi István (O. M.), Csontos Ferencz, Vasas Istvan, Tardi Mihályné, Pető János, Kondor Márton (O. I.), Biri Márton (O. I.), Holló Mihály, Csorvási Szűts György (O. M.), Fél Száju Gyurka, Juhász Tamas, Eszenyi István, Olajos István, Csányi István, Balog János, Vasas Mihály, Szűts Ferencz, Hati Mihály (Mester ember continuus, a továbbiakban: O. C.), Ladanyi Mihály, Istvan Deak, Aranyász Ist(ván), Csatari Gergely, Lörinczi Ferencz, Szabo János (szárazmalma van), Béres Györgj, Rásó Mihály, Kancza Sámuel, Hegedűs Péterné, Nyerges Péter, Nagj János, Kurucz János, Tót Andrasne, Nagj M. István, Palóczi Mihály, Bujdosó András kis biro, Kövér Gáspár, Szücs János vilicus, Lakatos János (O. C.), Takács János (O. M.), Nemes István (O. C.), Dancs István (O. C.), Nagy Simon, Kallai Miklós, Debreczeni János (O. C.), Szabó Miháj, Nyulánk Péter, Longi István, István kovács, Szabó Márton (O. I.), Marki Ferencz, Takács István, Demeter János, Pitkó Mihály, Csokási Mihály, Nagy János, Szappanos Peter, Száva Ist(ván), Oláh Ist(ván), Szabó Janos, Juhász János, Szabo Mihály, Kása Simon, Philep Ist(ván), Üveges Miklós, Sarkadi János, Hatházi Ist(ván), Fintor János, Csapó Ist(ván), Darabos Jan(os), Nagj Györgj, Kováts János, Orbán Ferencz, Kun Miklós, Görög Tamas, Szabo Györgj (O. C.), Kapus Pál, Deák Györgj, Horvát János, Vágó Máthé, Lipesei Ist(ván), Szabó Dávid, Ferenczi Mihály (O. I.), Sziiggjarto Andr(ás) (O. I.), Kabay Mihály, Gáál János, Vásárhelyi Ist(ván), Györgj János, Ballai Andras, Borsi Mihály, Darabos Péter, Szabó Pál, Kováts Mihály, Csiszár Márton, Harka János, Ecsedi István (O. C.), Kis András, Ari János, Takács Mihály (O. I.), Orosz Ferencz, Török János, Szitás Ist(ván), János kováts (O. M.), Bódor András, Nagj András, Kocsis János, Mihály kováts (O. M.), Oláh Jankó, Juhász Mihály, Nyíri István, P. Szabó István, Bacsó Ferencz, Imre István, Szígyarto Ist(ván), Adonyi János, Kemenczei Miháj, Gergely kováts (O. M.), Balog Mihály, Kalmár Szabo Mihály, Ötvös János, Borbély Samuel (O. M.), Szűts Bóldisár, Nagj Márton, Bata Mihály, Veze Péter, Szalontai Ist(ván) (O. I.), Csorba Illyés, Orosz Lukáts, Csonka Szűts Jan(os) (O. M.),

D. Szűts János (O. I.), Rátz Péter, Német András, Baktai Laczko, Szécsi Mihály, Bába Mihók, Lörinczi János, Toth János, Varga István (O. M.), Nagy Márton, Szennyesi Fer(enc), Szabados Gergely, Ungvári Györgj miserabilis persona, Székely Györgj, Biró Mihály, Botló Miklós, Jenei Andras, Nyavalyádi Györgj, Bujdosó János, Hegedüs János, Törész János, Szabó Ferencz, Fazekas Tamás, Galambos Lukáts repetitiob(an) vagjon, Komlósi Mihály, Nagj János, Balogh István, Palóczi Andr(ás) (O. I.), Kováts János, Oláh Mihály, Csontos Dávid, Potyondj Pál, Gál Ferencz, Gyáni András, Kalmár János, Csorvási István, Lakatos Andr(ás) (O. M.), Szűts János (szárazmalma van), Törös Gergely, Nagy Mihály (O. I.), Gaja Ferencz, Bereczki Andr(ás), Tar György, Körösi Andr(ás), Szabó Györgj (O. C.), Biró Mathé, Debreceni Jóseph, Pokol István, Vida János, Varga János, Szondj Tamas, Szuszkó Mátyás, Kollát Györgj, Gaja János, Gáll István, Pócsi Mihály, Szappanos Pál, Szűcs Pál. — Cseledös Gazda, Kállai Tanács beli Szemellyek: Babócsi Ist(ván) (szárazmalma van), Töldi Gergely (szárazmalma van), Szabó Györgj (O. M.), Ujvárosi Mihály, Bacsó Györgj, Csontos György, Klára András Uram, Szabó Balás, Oszlányi Ist(ván) (O. I.), Törös István, Medgyesi Mihály (Ductor), Nagj Péter, Szappanos Mihály (O. C.). — Özvegy asszonyok: Takács Györgyne, Tóth Mihályne, Kalmár Danielné. — Szolgák: Kővér Andr(ás), Oross Ferencz, Veres István, Disznos János.

6. 1715: Michael Medgjesi, Stephanus Oláh, Franciscus Csontos, R: Steph. Ötvös, Stephanus Deák, Georgius Szabó, Michael Kovács, Martinus Boros, Andreas Sziijarto, Stephanus Lipcsei, Michael Ferentzi, Stephanus Vasarhelyi, R: David: Szabo, Georgius Taar, Michael Kovács, Joannes Kovács, Mathias Lakatos, Michael Kabai, Michael Borsi, Georgius Bacsó, Stepha: Sztas, Michael Oláh, Joannes Török, Georgius Szabo, Michael Szilágyi, Michael Kemeczei, Andreas Ballai, Mathaeus Váágo, Andreas Lázló, Franciscus Szabó, Stephanus Bartha, Joannes Adonyi, Andreas Sötér, Stephanus Juhász, Joannes Nagyhaju, Gregorius Toldi, Blasius Szabo, Michael Palóczi, Samuel Kancza, Joannes Kurucz, Stephanus Oszlányi, Joannes Nagy, Stephanus Molnár, R. Ladislai Kis, Joannes Szabo, Michael Szabo, Martinus Szilágyi, Andreas Palóczi, Joannes Tóth, Ladislaus Bontha, R. Stephani Borbely, Franciscus Ács, Franciscus Kökenyesi, Stephanus Varga, Nicolaus Kúún, Stephanus Takács, Martinus Nagy, Joannes Szűcs, Andreas Gyarmati, Stephanus Nyíri, Joannes Vida, Joannes Kapus, Andreas Német, Nicolaus Kállai, Franciscus Orbáán, Stephanus Balog, Martinus Gönczi, Martinus Balog, Michael Czup, Michael Ditko, Michael Biro, Georgius Deák, Andreas Gyányi, Joannes Csomoközi, R. Danielis Kulcsár, Michael Nyeste, Martinus Szabo, Joannes Darabos, Michael Antal, Joannes Demeter, Joannes Orosz, Georgius Szekely, Andreas Bak, Joannes Harka, Joannes Bujdosó, Stephanus Aranyász, Stephanus Majtini, Stephanus Ecsedi, Michael Nagy, Gregorius Törös, Stephanus Dancsi, Michael Nyavalyádi, Joannes Kalmár, Stephanus Lengi, Joannes Kovács, Joannes Gallya, Stephanus Nemesi, Franciscus Márta, Georgius Horvat, Stephanus Béres, Michael Ujvárosi, Stephanus Mezo, Georgius Szappanos, Michael Toka,

Joannes Debreczeni, Stephanus Kovacs, Joannes Lövei, Georgius Galyotzi, Michael Hasi, Joannes Lakatos, Mathias Szondi, Emericus Toth, Petrus Nyerges, Stephanus Nagy, Georgius Takacs, Stephanus Váradi, Joannes Takacs, Georgius Csorvási, Stephanus Nyerges, Joannes Pethő, Matheus Biró, Stephanus Düus [?], Stephanus Kis, R: Michaelis Tardi, Joannes Hegyi, Stephanus Vasas, Rel: Francis: Nagy, Michael Holló, Stephanus Borsi, Georgius Bujdósó, Paulus Potyondi, Georgius Kolosvári, Samuel Borbély, Baltha: Szűcs, Stepha: Törös, Andreas Lakatos, Joseph. Debreczeni, Martinus Biri, Stephanus Babolcsi, Thomas Görög, Joannes Debreczeni, Nicolaus Üveges, R. Lucae Kis, Michael Orosz, Lucas Galamboss, Maria Bilke, Alexand: Susko, Lucas Küki, Michael Kóka, Michael Kurucz, Joannes Sarkadi, Nicolaus Botló, Thomas Szűcs, Steph, Szalontai, Petrus Veze, Joannes Veres, Mathias Gombé, Georgius Balog, Stephanus Fülöp, Joannes Napkori, Elias Csorba, Ladislaus Baktai, Michael Szecci, Joannes Juhász, Joannes Debreczen, Simon Kása, Valentinus Nagy, Andreas Marthai, Michael Komlósi, Andreas Toka, Thomas Fazekas, Petrus Szappanos, Franciscus Gallya, Anna Gallya, Stepha: Varga, Stephanus Gáál, Andreas Körösi, Paulus Szűcs, Michael Dobo, Thomas Szondi, Stephanus Pokol, Michael Ladányi, Michael Vasas, Joannes Takács, Joannes Nanási, Andreas Nyavalyádi, Michael Rásó, Franciscus Gáál, Joannes Hegedűs, Andreas Danka, Andreas Nemes, Franciscus Tolvaj, Stephanus Csapo, Joannes Pap, Georgius Nagy, Joannes Hathazi, Petrus Nagy, Demetrius Nyavalyadi, Andreas Jenei, Stephanus Csányi, Joannes Lőrinczi, Franciscus Lőrinczi, Andreas Forro, Michael Balog, Gregorius Kovács, Michael Kalmár, Martinus Nagy, Tobias Szűcs, Stephanus Dikó, Franciscus Szűcs, Stephanus Szondi, Stephanus Olajos, Michael Lakatos, Joannes Bagosi, Martinus Kondor.

7. 1716: Steph. Babócsay, Micha: Szappanos (szappanfőző, O. I.), Steph: Aranyász, Micha: Toka (csizmadia, varga, O. C.), Paulus Szöcs, Joannes Debreczeni (csizmadia, varga, O. C.), Martinus Biri (csizmadia, varga O. I.), Michael Vasas, Matthias Lakatos, Paulus Potyondi (malma van), Joannes Hegyi, Andreas Kovács, Michael Nagy, Stephan: Szabo (szabó, O. I.), Michael Takács, (takács, O. M.), Michael Holló, Stephan: Ecsedi (csizmadia, O. M.), Michael Oláh, Joannes Haka, Thomas Görög, Stephan: Dancsy (csizmadia, O. M.), Martin: Takács (takács, O. M.), Petrus Meleg, Micha: Nyavalyády, Joannes Kocsis, Joannes Lakatos (kovács, O. C.), Steph: Száva, Steph: Balassy, Steph: Szalontay (szabó, O. I.), Andreas Szigjarto (szijgyártó, O. I.), Joannes Demeter, Joannes Juhász, Martin: Balog, Joannes Veres, Samuel Ráskai (szabó, O. I.), Francis: Bacsó, Nicolaus kallai, Tobias Szöcs (szűcs, O. C.), Joannes Takács (takács, O. M.), Michael Tökéssy, Steph: Nyíri, Joannes Kovács, Joannes Kapus, Mich: Komlosy, Francis: Szöcs, Georg: Vágó, Balthasar Szöcs, Joannes Szabó, Georg: Székely, Michael Ujvarossy, Georg: Deák, Andreas László, Michael Nagj, Georgius Ferenczy (mészáros, O. C.), Joann. B. Szöcs (szűcs, O. M.), Andre. Ballai, Martin. M. Nagy, Joannes Vida, Steph: Takács (csizmadia, O. M.), Vidua Joan. Darabos, Elias Czifra, Joan: Napkori, Martin. Göntzi (kerékgyártó), Georgius Horvat, And-

reas Németh, Georgius Nagy hajú (csizmadia, O. M.), Joannes Gáál, Joannes O. Nagj, Stephan: Vásárhelyi, Joannes Lörinczy, Michael Abonyi, Petrus Darabos, Andreas Gyáni, Andreas Morvay, Georgi. S. Csejty (szabó, O. C.), Stephan: Szondi, Demetri: Nyavalády, Michael Kovács (Kovács, O. C.), Matthias Szondi, Jun. Michael Kovács (Kovács, O. C.), Joannes Kovács (Kovács, O. C.), Andre: Gyarmati (csizmadia, O. M.), Mattheus Biró, Stephan: Hatházy, Thomas Szondi, Steph: Oláh, Joannes Szabó (szabó, O. M.), Michael K. Szilagyi, Michael Szabó, Martinus Kondor, Michael Baba, Gregor: Kovács (Kovács, O. M.), Steph: Németh (csizmadia, O. I.), Joannes Adonyi, Franciscus Márta, Joannes Szabó, Stephan Barta, Steph: Balogh, Francis: Galya, Mich: kemenczey, Gregor: Törös, Petrus Nagj, Stephan. Mező, Joannes Kalmar, Steph. A. Juhász, Joannes Galya, Joannes L. Szöcs (szücs, O. C., malma van), Alex. Suskó, Mich. Borsi (csizmadia, O. C.), Mich: Ditko, Nicolaus Botló, Joannes Török, Joannes Szöcs (szücs, O. C.), Stephan: Kátóna, Andreas Bereczky, Petrus Petze, Andreas F. Nagj, Georg: Bacso, Thomás Szöcs (szücs, O. C.), Joannes Kozma, Stephan: Filep, Nicolaus Toldi (malma van), Mathias Gombe, Francisc: Szabó, Georgius Hamza (szabó, O. M.), Josephus Debreczeni, Stephan. Deák, Joannes Nagy, Stephan: Csernyei, Andreas Jeney, Mich: K. Szabó, Gregor: Pasztor, Joannes Veres, Stephan: D. Varga, (csizmadia, O. C.), Francis: Alcs, Blasius Szabó, Samuel Kantza, Joannes Kurucz, Georgius Tóth, Michael hasi, Steph: Oslányi, Steph: Törös, Steph: Varga, Michael: Palóczy (olajütő).

8. 1718: Stephan. Aranyász, Mich. Tóka (O. C.), Paulus Szücs, Joann. Debreczeni (O. C.), Mar. Biri (O. I.), Michael Vasas, Matth. Lakatos, Steph. Babócsy, Michael Szapanos, Paulus Potyondj, Joannes Hegyi, Andreas Kovács, Michael Nagy, Stephan. Szabó (O. I.), Mich: Takács (O. M.), Michael Holló, Stephan: Ecsedj (O. M.), Michael Olah, Joannes Harka, Steph: Dancsy (O. M.), Martin. Takács (O. M.), Petrus Meleg, Mich: Nyavalády, Joannes Kocsis, Joannes Lakatos (O. C.), Steph: Szava, Steph: Balásy, Steph. Szalontaj (O. I.), Andr. Szigartó (O. I.), Joannes Demeter, Joannes Juhász, Martin. Balogh, Joannes Veres, Samuel Ráskaj, Franc. Bacsó, Nicolaus Kállay, Tobias Szücs (O. C.), Joannes Takács (O. M.), Mich. Csokássy, Stephan. Nyiri, Joannes Kovács, Joannes Kapus, Mich. Komlossy, Francis. Szücs, Georgius Vago, Balthasar Szücs, Joan. D. Szabó, Georgius Székely, Mich: Vjvárossi, Georgius Deák, Andreas László, Michael Nagy, Georgius Ferenczy (O. C.), Joannes B. Szücs (O. M.), Andreas Ballay, Mar. Nagy, Joannes Vida, Stephan. Takács (O. M.), Elias Csonka, Joannes Napkori, Mar. Gönczy (O. M.), Georgius Horváth, Andreas Nemeth, Georgius Nagyhajú (O. M.), Joannes Gáál, Joannes Nagy, Steph. Vásárhelyi, Joan. Lörinczy, Mich: Abonyi, Petrus Darabos, Andr. Gyáni, Georg. S. Csejti (O. C.), Steph. Szondi, Demet. Nyavalady, Mich. Kovács (O. C.), Matth. Szondj, Mich. Kovacs Jun. (O. C.), Joan, Kovács (O. C.), Andr. Gyarmati (O. M.), Matth. Biro, Steph. Hatházj, Thomas Szondj, Steph. Oláh, Joan, Szabó (O. M.), Mich. K. Szilágyi, Mich. S. Szabó, Martin. Kondor, Gregor. Kovács (O. I.), Steph. Nemethi (O. I.), Joan. Adonyi, Francis. Márlj, Joan. Szabó, Steph.

Barta, Steph. Balogh, Fran. Galya, Michael Kemenczei, Gregor, Törös, Petrus Nagy, Steph. Mezö, Joannes Kalmár, Steph. A. Juhász, Joan. Galya, Joan. L. Szűcs (malma van, O. C.), Alexander Suskó, Mich. Borsi (O. C.), Michael Ditzkó, Nicolaus Botló, Joannes Török, Joannes Szűcs (O. C.), Steph. Katona, Andr. Bereczkj, Petrus Veze, Andreas F. Nagy, Georgius Bacsó, Thomas Szűcs (O. C.), Joannes Kozma, Stephan. Filep, Nicolaus Toldj (malma van), Matth. Gombe, Francis. Szabó, Georgius Hamza (O. M.), Josephus Debreczeni, Stephanus Deák, Joannes Nagy, Andreas Jenej, Mich. K. Szabó, Gregorius Pásztor, Joannes Veres, Steph. D. Varga (O. C.), Francis. Alcs, Blasius Szabó, Samuel Kamza [!], Joannes Kurucz, Georgius Thót, Michael Hati, Steph. Oszlányi, Stephan. Törös, Steph. Varga, Michael Pálóczy, Michael Oláh, Martinus Szapora, Joannes Török, Michael Szabó, Johan. Szabo, Michael Montika, Stephanus Horváth, Joannes Ormós, Stephan. Erdélyi, Joannes Disznós.

9. 1723: Georgius Csontos, Joseph. Debreczeni, Steph. Borbély (chirurgus, O. I.), Balthasar Szöcs, Paulus Potyondi, Georg. Bujdosó (O. M.), Andr. Lakatos (O. I.), Stephan: Borsi (O. M.), Sigism. Pinkóczy (malma van), Stephanus Antal, Steph. Szilágyi, Franciscus Holló, Johannes Orosz, Stephanus Vasas, Francis. Varga, Johannes Hegyi, Steph. K. Szabó, Samuel Pető, Steph. Nyerges, Georg. Kolosvári, Demetr. Nagy, Johan. N. Mátyás, Samuel Ráskai (O. M.), Georgius Szondi, Martinus Kondor, Francis Szöcs, Stephanus Nagj, Stephan. Kecskeméti, Martinus Nagy, Michael Szabó, Stephanus Gyikó, Tobias Szöcs (O. C.), Johannes Kovács, Georgius Szöcs, Martinus Takács, Martinus Szöcs (O. C.), Gregor. Kovács (O. M.), Michael Balog, Stephanus Kondás, Andreas Forró, Francis. Lőrincz, Johannes Mile, Johannes Balogh, Demetr. Nyavalyadj, Stephanus Hatházi, Johan. Lőrinczy, Andr. Jeney, Valentinus Szabó, Joseph. Csuzay, Michael Tisza, Nicolaus Orosz, Johannes Fintor, Ladislaus Gombos, Stephanus Csapó, Andreas Danká, Georgius Béres, Michael Medgyesi (malma van), Joh. Böszörményi, Steph. Oszlányi, Stephan. Ecsedi (O. C.), Samuel Kancsal, Michael Pálóczy, Andre. Nemes, Blasius Szabó (O. I.), Martinus Nagj (O. I.), Nicolaus Töldi, Andreas Németh, Paulus Kapus, Johannes Vida, Stephanus Nyiri, Michael Horváth, Johannes Disznós, Michael Végh (O. M.), Franciscus Eröss (O. C.), Francis. Kőkenyesy (O. M.), Andreas Gáál, Francis Szennyesi, Franciscus Orbán (nyomorék), Franciscus Alcs, Michael Szilagyi, Martinus Szilágyi, Stephanus Török. Michael Kóka. Michael Kocsis, Andreas Kurucz, Mich. Kurucz, Georgius Szabó, Thomás Szöcs (O. I.), Andr. Pálóczy (O. C.), Petrus Veze, Georgius Gombkötő (O. I.), Stephan. Szabó, Matthias Gombe, Stephanus Tormás (O. C.), Stephanus Hajdu (O. C.), Andreas Hajdú, Johan. Napkori, Elias Csorba, Ladislaus Baktaj, Michael Szécsy, Michael Bába, Johannes Juhász, Lucas Galambosy, Ladisl. Agardy, Francis. Juhász, Johan. Juhász, Johannes Füsűs (O. I.), Demetr. Retek, Georg. Balogh, Mich. Komlóssy, Paulus Fejes, Gregor. Pásztor, Johan. Szabó, Georg. Kolláth, Andr. Toka (O. C.), Martinus Szabó (O. M.), Thomás Fazokas, Alexan. Juhász, Steph. Babólcay, Mich. Újvárosy, Johan. Szöcs (O. M.), Stephanus Deák,

Martinus Borsi, Michael Eösz, Johan. Konyhás, Georg. Csaholyi, Petrus Darabos, Michael Szabó, Ladisl. Várbeli, Georg. Kötelverő, Paulus Lőkös, Michael Kovács (O. M.), Stephan. Katona, Andr. Szygyártó (O. M.), Fran. Deáki, Franciscus Nagj, Paulus Balog, Andr. Suskó, Johann. Gulyás, Stephanus Toldy, Johannes Gáll, Georg. Ferenczy, Mich. Kabay, Steph. Kovács, Steph. Vásárhelyi, Mich. Borsy (O. C.), Georgius Bacso, Johannes Borsy, Andreas Szebeni (O. C.), Matthi. Lakatos, Georg. Molnár, Mich. Takács (O. M.), Stephan. Szitás, Michael Oláh, Michael Kemenczej, Steph. Gulyás, Johan. Kocsis, Andr. Kövér, Franciscus Bacso, Stephan. Gardgya, Johan. Adonyi, Andr. László, Franciscus Pap, Andreas Kiss, Steph. Balásy, Francis. Szántó, Joh. Nagy hajú (O. C.), Stephan. Balog, Andr. Ballay, Georgius Cs. Szabo, Johan. Kovács (O. M.), Johannes Nagy, Michael kovács (O. M.), Franc. Orbán, Andreas Tóth, Johannes Oláh, Georgius Oláh, Thom. Nyavalyádi, Michael Rasó, Michael. Szörös, Steph. K. Kovács (O. C.), Michael Toka (O. C.), Ladislaus Barta (O. C.), Mich. Ujvárosy, Johan. Kovács, Georg. Kolláth, Michael Bala, Johan. Kalmár, Steph. Dancsy (O. M.), Steph. Molnár, Gregor. Thörös, Johann. Veress, Johan. Harka, Andreas Bak, David Juhász, Stephan. Bujdosó, Stephanus Deák, Michael Vasas, Steph. Nánásy, Michael Bencze, Georg. Kiss, Mich. Erdőhegyi, Mich. Ladányi, Johan. Somody (O. I.), Georg. Lörinczy, Mich. Nagy, Stephan. Tatos, Steph. Pokol, Francis. Gergely, Johan. Virágos, Mich. I. Vasas, Steph. Szabó (O. M.), Nicolaus Veress, Franc. Szilágyi (O. C.), Adamus Sziraky (O. C.), Johan. Molnár, Francis. Márki (nyomorék), Georg. Horváth, Johan. Ormós, Mich. Szappanos (O. M.), Johan. Turgonyi (O. C.), Johan. Lövey, Johan. Lakatos (O. C.), Georg. Galgóczy (O. M.), Mich. Hati, Petrus Nyerges (nyomorék), Matthe Szondi, Georg. Seres, Mich. Oláh, Paulus Szócs, Andr. Szilágyi, Samuel Gyaláy, Steph. Száva, Andr. Barcsus, Andr. Tormás, Andr. Gyáni, Mich. Biró, Johan. N. Orosz, Georg. Székely, Georg. Ujvári, Mich. Ditkó, Matth. Orosz, Joh. Demeter, Michael Deák, Johan. Orosz, Andr. Vida (a múlt évben érkezett Bihar megyéből), Georg. Deák, Petrus Meleg, Steph. Nagy, Francis. Galya, Andr. Bereczki, Johan. Szabó, Johan. Debreczeni (O. C.), Andr. Lakatos (O. C.), Stepha. Thörös, Johan. Galya, Joh. Csomaközy, Steph. Nagyhajú, Mich. Szabó, Thomas Bondi, Martinus Kiss, Johan. Balogh, Petrus Rácz, Martinus Kósa, Joh. K. Szabó, Joh. Juhász, Georg. Tormas, Steph. Barta, Martinus Szapora, Mich. Antal, Mich. Szilágyi (O. I.), Samuel Borbély (O. M.). — Viduae: R. Martini Biró, R. Francis Pap, R. Steph. Váradi, R. Ladis. Kiss, R. Martini Gönczi. R. Lucae Kiss, R. Johan. Szin, R. Georg. Hamza, R. Johan. Takács, R. Stephani Gál.

10. 1732: 1^{imus} Decurio: Andr. Orosz, Steph. Boldisár (csizmadia, O. I.), Petrus Kiiss, Fran. Nagy, Lucas Orosz alias Szabó (Brezinaj úr kocsmárosa), Fran. Antall, Steph. Szillágyi, rel. Fran. Orosz (aláhúзва), Steph. Holló, Steph. Soltész (varga, O. C.), Steph. Kis Szabó (aláhúзва, nyomorék), Steph. Katthona, Joan. Hegyi, Joseph Szabó (szabó, O. M.), Thom. Kiiss, Geor. Kolosváry, Ladisl. Molnár (molnár, O. C.), Mart. Takács (takács, O. M.), rel. Sam. Borbély (aláhúзва, négy árvája van), Mart. Kondor (fazekas, O. M.),

malom), *Geor. Szondy, Fran. Szűcs, Samuel Ráskaj* (szabó, O. M.), *Steph. Gyikó, Steph. M: Nagy, Matth. Szondy, Gregor. Kovács* (kovács, O. C.), *Andr. Kovács, Mich. Balogh, Andr. Forró, Joannes Lőrinczy, Georgius Jeney, Fran. Lőrinczy, Joan. Balogh, Mich. Sűrész, Joseph. Csúzáj, Steph. F: Takács* (takács, O. C.), *Ladisl. Gomboss, Andr. Danká, Steph. Deák, Steph. Thöröss, Steph. Bujdossó, Steph. Tatoss, Mich. Vasass, Paulus Szűcs, Georgius Kőrössy, Andr. Jeney, Steph. Sz: Takács, Geor. Seress, Samuel Somody, Joannes Somody, Mich. Erdőhegyi, Joannes Mólnár, Steph. Hatházy, Mich. Lakatos* (faber ferrarius, O. C., beköltözött, új házat épít), *Stephan. Szokollaj* (Babocsay András telkén új házat épít), *Demetr. Nagy* (a helység csordása), *Joannes Szappanos, Andr. Nyavajády. — 2^{tus} Decurio: Nicolaus Szabó, Mich. Szőrő Szabó, Joan. Szűcs Lövej, Mich. Toka* (csizmadia, O. C.), *Joannes Debreczeny* (csizmadia, O. C.), *Andr. Lakatos* (faber ferrarius, O. C.), *Geor. Horváth, Joan. Veress, Nicol. Veress, Joan. Lakatos* (faber ferrarius, O. M.), *Georgius Szűcs Lövej* (szűcs, O. C.), *Joannes Mólnár* (pásztor), *Joannes Gallya* (vak, nyomorék), *Georgius Kollát, Michael F. Szappanos* (szappanos, O. C.), *Mich. Battha, Adamus Szillágh* (csizmadia, O. C.), *Joannes Kalmár, Steph. Dancsy* (csizmadia, O. M.), *Gregor. Thöröss, Joannes Nánássi, Mich. Vasas, Joannes Harka, Andr. Kovács, Georg. Péntek, Fran. Deák alias Kajllj* [!], *Mich. Oláh, Andr. Gyány, Mich. Biró, Steph. Gyány, Mich. Deák, Andr. Wida, Andr. Thormas, Andr. Nagy, Geor. Deák, Joannes Pócsy, Andr. Szillágyj, Georgius Küs, Petrus Mellegh, Stephan. Küss, Sigismund. Pinkóczy, Martin. Kóssa, Andr. Bereczky, Paulus Jósvay, Joan. Debr: Szabó* (áthúzza; fésűs, O. M., munkaképtelen), *Steph. Kovács* (kovács, O. C.), *Petrus Thormás, Mich. Szabó Majtíny* (szabó, O. C.), *Joan. Szillagyi, Mich. Nesste, Fran. Biry* (csizmadia, O. C.), *Steph. Szakmáry* (áthúzza; mint chirurgus 1729. júl. 6-án a Balkányban tartott generális congregation mentességet kapott). — 3^{tus} Decurio: *Mich. Küss, Elias Csorba, Steph. Szűcs alias Thótt* (szűcs, O. C.), *Joan. Szegedy Szabó* (szabó, O. M.), *Geor. Sarkady, rel. Mich: Megyessy* (áthúzza; négy árva van), *Paulus Pottyondy, Steph. Kállay, Steph. Oszlányi, Mich. Veégh* (szabó, O. C.), *rel. Pauli Kapuss* (aláhúzza), *rel. Joan. Voids* (aláhúzza), *Joannes Disznos, Mich. Horváth, Rel. Fran. Eröss* (aláhúzza), *rel. Mart. Gönczy* (aláhúzza), *Joannes Bátorj* (varga, O. C.), *Fran. Ács, Andr. Kocsis, Mart. Szillagyi* (csizmadia, O. C.), *Petrus Pállóczy, Steph. Thörök* (áthúzza, a múlt évben mindene leégett), *Mich. Kóka, Thom. Szűcs, Andr. Pállóczj* (csizmadia, O. C.), *Petrus Veze, Math. Gömbe, Joan. Szűcs* (szűcs, O. I.), *Joan. Kozma, Joan. Napkory, Alexand. Juhász, Demetr. Retek, Lauren. Juhász, Gabr. Kis Lukács, Fran. Szenyessy, Demetr. Eőveges alias Orosz, Georgius Szín* (csizmadia, O. M.), *Mich. Komlóssy, Joannes Szabó, Steph. Balogh* (lehúzza, munkaképtelen), *Mich. Szabó* (kerékgyártó, O. M.), *Steph. Ny. Takács* (takács, O. M.), *Fran. Pap, Mart. Szabó, Mart. Nagy, Steph. Nagyhajú, Andr. Toka* (varga, O. C.), *Andr. Németh, Nicol. Thódy, Fran. Juhász, Joan. Kovács alias herge, Geor. Balogh, Nicol. Magyar* (circulator = mezőőr, kerülő), *Mart. Szappora, Steph. Korodás, Steph. Módy, Steph. Nánássy, Andr. Nemes* (áthúzza, aggastyán), *Steph. Bentek, Steph.*

Ecsedy. — 4^{tus} *Decurio*: *Mich. Adonyi, Steph. Deák, Martinus Borsy* (Nyéki úr kocsmárosa), *Fran. Szabó, Steph. Sipos, Paulus Balogh, Fran. Deáky, Georg. Ferenczy, Steph. Tóldy, Joan. Gaáll, Andr. Szebenyi* (csizmadia, O. C.), *Andr. Suskó, Mich. kabay, Mich. Borsy* (kerékgyártó, O. C.), *Geor. Bacsó, Joan. Borsy* (lehúzza), *Joan. Kovács* (kovács, O. I.), *Geor. Cséti Szabó, Mich. Takács* (takács, O. C.), *Steph. Szittás, Steph. Barta* (lehúzza, nyomórék), *Mich. Kemenczey, Joan. Balogh, Steph. Vágó, Joan. Thörök Senior, Steph. Erdéllji, Joan. Nagyhajú* (lehúzza; varga, O. C., új házat épített), *Steph. Nyiry. Georgius Thótt, Steph. Ballásy, Fran. Szántó, Andreas Kiis, Mich. voide* (áthúzza, egész évben beteg volt), *Alexandr. K. László, Steph. Gardgya, Gregor. Kondás, Steph. Imre, Fran. Bacsó, Andr. Kővér, Mich. Kovács* (kovács, O. C.), *Fran. Orbán, rel. David Szabó* (aláhúzza), *Stephan. Kattona, rel. Andr. Szijjárthó* (áthúzza, hét árvája van), *Steph. Kabaj* (szűcs, O. C., új telepes), *Joannes Thörök Junior, Mich. Szillaggy* (mészáros, O. C.), *Stephan. Thormás* (varga, O. M., a vásár felügyelője), *Joannes Hegedűs* (csizmadia, O. M.).

11. 1741: *Franc. Nagy Ductor* (aláhúzza), *Rel. Samuelis Borbély* (az özvegy fia a helység szerződéses chirurgusa), *Andreas Babócsay, Petrus Kiis, Stephanus Borsy, Joannes Laczkó, Stephanus Holló, Franciscus Arall, Michael Horváth* (csizmadia, O. I.), *Stephanus Szakoláy, Joannes Hegyi* (aláhúzza, szélütött), *Rel. Steph. Duús* (aláhúzza), *Joannes Orosz* (fáber lignarius = ács, O. I.), *Martinus Takáts* (takács, O. M.), *Martinus Kondor* (malma van), *Rel. Joanni Szülts* (aláhúzza), *Joannes Somogyi* (szabó, O. M., új telepes), *Demetr. Nagy* (a város mezőőre), *Joannes Kozma, Joannes Nagy, Joannes Hegedűs* (csizmadia, O. M.), *Steph. Szondj, Steph. Posonyi* (szűcs, O. I.), *Steph. Giko, Georgius Kiss* (csizmadia, O. M.), *Michael Nagy, Matthias Szom, Andreas Kovács, Joannes Forró* (szűcs, O. M.), *Gregorius Kovács* (kovács, O. M.), *Franc. Lőrinczy, Joannes Balog, Michael Lőrinczy* (szabó, O. I.), *Thomas Nyavalyandj* (mezőőr), *Stephanus Kovács, Andr. Nyavalyandj* (mezőbíró), *Steph. Hatházy* (aláhúzza, vak, munkaképtelen), *Michael Erdőhegyi, Michael Sőrész, Samuel Somogyi, Joannes Somogyi, Joannes Vasass, Georgius Jeney, Andreas Jeney* (vásárbíró), *Valent. Szabó, Georg. Seress, Michael Takats* (takács, O. M.), *Georgius Kőrössy, Andreas Örvoss* (Szent Mihály napja előtt egy hónappal érkezett, szűcs, O. I.), *Rel. Lad. Gombos, Joannes Pap, Andreas Danko, Stephanus Töröss, Franc. Deak, Joannes Nagy, Joannes Biró, Steph. Kolosváry, Stephanus Pap, Steph. Marázi, Joannes Har'ka, Francis. Biry* (egy hónappal ezelőtt leégett mindene, csizmadia, O. M., két segéddel dolgozik), *Michael Bartha* (csizmadia, O. M.), *Michael Vasass, Michael Csányi, Joannes Kalma, Rel. Mich. Bata, Georgius Kollát, Georgius Szűts, Georgius Péntek, Michael Molnár, Stephanus Nagj, Georgius Hegedűs, Georgius Mester, Joannes Kováts, Stephanus Toka* (varga, O. M.), *Stephanus Kováts* (kovács, O. M.), *Rel. Mich. Szaponos* (aláhúzza), *Stephanus Kondor, Rel. Joan. Debreczenj, Andreas Szilagyi, Stephanus Bereczki, Stephanus Kiss, Andreas Bereczki, Michael Pallagi, Georgius Deák, Andreas Gajja, Stephanus Deák, Franciscus Deák* (aláhúzza, egész

évben beteg volt), *Joannes Pótsy*, *Georgius Nyeste*, *Rel. Andr. Tormás* (a fia hat kisgyerekről gondoskodik), *Stephanus Gyányi*, *Samuel Csúzy*, *Steph. Dancsi* (csizmadia, O. I.), *Mart. Szaponos* (varga, O. C.), *Joannes Juhász*, *Andreas Almásj*, *Rel. Nicolai Csorba*, *Franciscus Juhász*, *Demetr. Orosz*, *Georgius Szinj* (csizmadia, O. M.), *Rel. Joanni Juhász* (nyomorék), *Georgius Balogh* (varga), *Stephanus Szűtts* (szücs, O. M.), *Stephanus Takács* (takács, O. M.), *Stephanus Thot*, *Michael Szabo* (faber lignarius = ács, O. M.), *Michael Szücs*, *Rel. Joan. Fűsüs* (aláhúзва), *Rel. Steph. Molnar* (aláhúзва), *Andreas Németh*, *Sigismund Németh*, *Andreas Toka* (varga), *Samuel Hamza* (aedilis) (szabó, O. M.), *Joannes Szabó*, *Stephanus Balógh* (áthúзва, tehetetlen, semmi vagyona nincs), *Michael Kiss* (varga, O. C.), *Gabriel Kiss*, *Andreas Vezé*, *Joannes Barna*, *Thomas Szücs*, *Michael Koka* (áthúзва, munkaképtelen), *Stephanus Kovács* (faber lignarius, sörfőző üstje van), *Rel. Georg. Piros* (aláhúзва), *Michael Csokasi* (áthúзва, öt éve vak), *Ladislau Pap*, *Joannes Kötélverő* (a 2. osztályból való kötéilverő), *Franciscus Ács*, *Petrus Nagj*, *R. Mar. Gőnczj* (aláhúзва, semmi vagyona sincs), *R. Georg*, *Kapusj* (aláhúзва), *Michael Végh*, *Nicolaus Tordj* [!], *R. Mich. Páloczj* (aláhúзва, semmi vagyona nincs), *Stephanus Oszlányi*, *R. Petri Potyondj*, *Stephanus Szabo* (szabó, O. M.), *R. Ladislai Kiss* (aláhúзва, semmi vagyona nincs), *R. Steph. Deák* (aláhúзва), *R. Mart. Borsi* (aláhúзва), *Steph. Kecskemetj*, *Steph. Ecsedj* (csizmadia O. M.), *Paul. Balogh*, *Steph. Vida*, *R. Mich. Gulyas* (aláhúзва, semmije sincsen), *R. Georg. Ferenczj* (aláhúзва, semmi vagyona sincsen), *Steph. K. Szabó*, *R. David Szabó* (aláhúзва), *R. Joannis Orbán*, *Michael Kovács*, *Stephanus Kovács*, *Stephanus Kabai*, *Samuel Jenjes* [!], *Joannes Gall*, *Michael Kabai*, *R. Andr. Szebeny* (aláhúзва, semmi vagyona sincs), *Andreas Susko*, *Michael Borsi* (kerékgyártó, O. M.), *Joannes Borsi*, *Paulus Szabó* (csizmadia, O. M.), *R. Mich. Takács* (aláhúзва, semmi vagyona sincs), *R. Steph. Barta* (aláhúзва, semmi vagyona sincs), *Steph. Szitás*, *R. Michaeli Kemenczj* (aláhúзва, semmi vagyona), *Joannes Kocsis*, *Joannes Török* (egész évben beteg volt), *Michael Bacso*, *Andreas Kovér*, *Stephanus Gorgya*, *Joannes Szalaj* (csordás), *Andreas Kjss*, *Stephanus Imre* (áthúзва, munkaképtelen), *Michael Adonyi*, *Stephanus Kiss*, *R. Greg. Kondas* (aláhúзва), *Andreas Kiss*, *R. Mich. Vida* (aláhúзва, semmi vagyona), *Franciscus Szánto*, *R. Joannis Nagy* (aláhúзва), *Andreas Bodor* (egész évben beteg volt), *R. Georg. Thott* (aláhúзва), *Stephanus Nyiri*, *Joannes Nagy haja* (varga, O. M.), *Stephanus Erdélyi*, *Joannes Gulyas*, *Georgius Madar*, *Stephanus Szilagyi*, *Petrus Kiss*, *R. Steph. Vagh* (aláhúзва), *Franciscus Csaki*, *Georgius Vággho*, *R. Demetr. Orosz* (aláhúзва), *Stephanus Takács*, *Samuel Ráskaj*, *R. Ladanyiana* [!], *Georgius Lőrinczj* (szabó, O. M.), *Michael Pap*, *Joannes Nánási*, *Stephanus Juhász*, *Nicolaus Szabó*, *Simeon Dikó* (faber lignarius, O. M.), *Andreas Thót*, *Franc. Szilagyi* (csizmadia, O. M.), *Stephanus Veres*, *R. Joanni Veres* (aláhúзва, semmi vagyona), *Georgius Szabo* (aláhúзва, új jövevény, szabó), *Stephanus Szathmarj* (chirurgus, O. M.).

12. 1741: (görögök és zsidók): *Georgius Görög*, *Joannes Görög* (kereskedők), *Jacobus Herskovics Judaeus*.

13. 1744: *Martinus Borbely* (aláhúзва, chirurgus, O. I.), *Senior Georgius Szűcs* (aláhúзва, ductor volt), *Petrus Kiss*, *Adamus Kálmándy* (lehúзва, elköltözött), *Stephanus Borsy*, *Stephanus Szokolay*, *Franciscus Atall*, *Stephanus Holló*, *Georgius Horváth* (áthúзва, szabó, O. I., új betelepült), *Stephanus Soltész* (varga, O. M.), *Joannes Hegyi*, *Mich. Bagdy* (áthúзва, új betelepült), *Martinus Takács* (takács, O. M.), *Joannes Kozma*, *Demetr(ius) Nagy*, *Michael Sőrész* (áthúзва, új házat épít), *Stephanus Szondy*, *Stephan(us) Gyikó*, *Mathias Szondy*, *Georgius Kiss*, *Andreas Kovács*, *Georg. Kovács* (kovács, O. M.), *Joannes Forró* (szűcs, O. M.), *Joannes Vasas*, *Mich: Lőrinczy*, *Joannes Balogh*, *Stephanus Ladányi*, *Thomas Nyavalyádi* (munkaképtelen), *Stephan. Hatházy*, *Stephanus Kovács*, *Joannes Nagy*, *Joannes Szapanos*, *Andr. Nyavalyádi*, *Mich: Erdőhegyi*, *Stephanus Tatos*, *Samuel Somogyi*, *Mich: Vargha*, *Stephanus Törös*, *Steph: Takács*, *Andreas Jeney*, *Georgius Lőrinczy* (szabó, O. I.), *Andreas Virágos* (Decurio), *Mich: Vasass*, *Mich: Bartha* (csizmadia, O. M.), *Franciscus Biry* (csizmadia, O. M.), *Steph: Pap* (áthúзва, építkezik), *Mich: Csányi* (áthúзва, építkezik), *Joannes Nánassy*, *Steph. Danssy*, *Francis. Lőrinczy* (Decurio), *Francis. Szilagyi*, *Joan. Hegedűs*, *Joannes Kalmár*, *Steph: Kollát*, *Andreas Tóbiás*, *Steph: Nagy*, *Mich: Mólnár*, *Georg. Hegedűs*, *Georgius Szűcs* (mészáros, O. C.), *Stephanus Arady*, *Joannes Kovács*, *Andreas Toka*, *Georgius Kovács* (kovács, O. M.), *Stephanus Kondor* (malom), *Stephanus Szathmary* (tonsor: borbély, nyíró, O. I.), *Andreas Kovács* (kovács, O. I.), *Thomas Szűcs*, *Joannes Barna*, *Andreas Veze*, *Stephanus Bereczky*, *Andreas Tóth*, *Andreas Kósa*, *Andr. Szilágyi*, *Joannes Pótsy* (áthúзва, nyomorék, három árvája van), *Stephanus Deáky*, *Stephanus Gyány*, *Simon Ternák*, *Stephanus Kolosváry*, *Georgius Péntek*, *Joannes Biró*, *Nicolaus Gaáll*, *Michael Pallaghy*, *Stephanus Kiss*, *Joannes Szilágyi*, *Laurentius Juhász*, *Michael Kiss*, *Gabriel Kiss*, *Franciscus Juhász* (nyomorék), *Joannes Pap*, *Demetrius Üveghe*s, *Ladislaus Pap*, *Joannes Kujkó* (sánta, nyomorék), *Georgius Szén* (O. C.), *Michael Kovács* (O. C.), *Stephanus Toka* (varga, O. C.), *Francis: Fazékass* (áthúзва, új jövevény), *Joannes Szabó*, *Stephanus Német* (áthúзва, a város szerződéses juhásza), *Stephanus Szűcs* (O. M.), *Stephanus Tóth* (szűcs, O. I.), *Samuel Hamza* (szabó, O. I.), *Andreas Toka* (varga, O. C.), *Michael Kerekjártó* (kerékgyártó, O. M., a név le van húзва: építkezik), *Franciscus Ács*, *Joannes Kötélverő*, *Petrus Nagy*, *Andreas Nemethy*, *Nicolaus Töldy* (malom), *Georgius Tóth*, *Stephanus Nyíry*, *Georg. Gaáll* (varga, O. M.), *Stephanus Erdélyi*, *Michael Takács* (takács, O. C.), *Stephanus Gargya*, *Joannes Török*, *Paulus Vághó*, *Stephanus Kocsis*, *Michael Kocsis*, *Steph: Szilágyi*, *Andreas Kővér*, *Joannes Tóth*, *Michael Nyíry*, *Stephanus Szitás*, *Franciscus Nagy*, *Joannes Borsy*, *Paulus Szabó* (csizmadia, O. I.), *Andreas Suskó*, *Stephanus Csigay*, *Michael Kabay*, *Joannes Gaáll*, *Samuel Fényess*, *Georgius Ferenczy*, *Franciscus Orbán*, *Steph: Vida*, *Stephanus Kecskeméty*, *Stephanus Katona*, *Stephanus Oslányi*, *Stephanus Szabó* (O. M.), *Joan. Szoboszlai* (Ductor) (áthúзва),

Relta Mart. Kondor (aláhúзва, malma van), *Rel: Sam: Ráskay* (aláhúзва), *Rel: Fran: Lőrinczy* (aláhúзва), *Rel: Ladis: Gombos* (aláhúзва), *Michael Szűcs*, *Rel: Andreae Torma* (aláhúзва), *Rel: Eliae Csorba* (aláhúзва), *Rel: Mich: Hadady* (aláhúзва), *Rel: Mich: Végh* (aláhúзва), *Rel: Steph: Szabó* (aláhúзва, három árvája van), *Rel: Steph: Deák* (aláhúзва).

14. 1748: *Ra Stephani Kecskemeli* (áthúзва, négy kisgyereke van), *Petrus Olah*, *Joannes Fejertai*, *Georgius Maté* (áthúзва, 1747-ben érkezett új telepes, új házat épít), *Samuel Fenyves*, *Stephanus Borsi*, *Georgius Horvath* (O. I.), *Ra Sigismundi Pinkoczi* (áthúзва, 70 éves, nincs vagyona), *Ra Francisci Antal* (áthúзва, három gyereke van), *Ra Stephani Szilagyi* (áthúзва), *Ra Stephani Holló* (áthúзва), *Michael Horvath*, *Stephanus Soltész* (O. I.), *Stephanus Szokolay*, *Joannes Somogyi* (O. I.), *Ra Ladislai Fekete* (áthúзва, négy gyereke van), *Ra Ladislai Kozma* (áthúзва), *Martinus Takacs* (O. I.), *Ra Joahannis Szűcs* (áthúзва, vén, elaggott), *Ra Demetrii Nagy* (áthúзва), *Joannes Nagy*, *Michael Sörös* (egész évben beteg volt), *Daniel Oszlanyi* (áthúзва, a felesége meghalt, 1745-ben új házat épített), *Ra Samuelis Raskai* (áthúзва), *Georgius Kiss* (O. I.), *Joannes Sarkadi* (O. I.), *Ra Martini Nagy* (áthúзва, 70 éves), *Michael K. Szabó* (áthúзва, a múlt évben érkezett a Zemplén megyei Bényéről, új házat épít), *Michael Kovacs* (áthúзва), *Joannes Forro* (O. M.), *Andreas Danka*, *Stephanus Szilagyi* (O. I.), *Michael Lőrinczi* (áthúзва, 1747-ben új házat épített), *Joannes Vasass*, *Stephanus Gombos*, *Joannes Balogh*, *Stephanus Ladanyi* (áthúзва, magatehetetlen), *Franciscus Nyavalyadi*, *Stephanus Kovács*, *Stephanus Hathazi*, *Joannes Nagy*, *Andreas Nyavalyády* (áthúзва, 70 éves, vagyona nincs), *Ra Francisci Szűcs* (áthúзва), *Stephanus Tatos*, *Michael Erdőhegyi* (áthúзва, 1747-ben új házat épített), *Joannes Szappanos*, *Samuel Somogyi* (áthúзва, 1747-ben új házat épített), *Franciscus Vasas*, *Michael Varga*, *Ra Stephani Majtini* (áthúзва, semmi vagyona nincs, egész évben beteg volt), *Stephanus Törös*, *Andreas Jenei*, *Joannes Jenei*, *Georgius L. Szabó* (O. I.), *Martinus Szappanos* (O. I.), *Joannes Ladanyi*, *Georgius Deák*, *Georgius Kőrösi*, *Stephanus Nagy*, *Ra Stephani Takacs* (áthúзва, semmi vagyona), *Ra Steph. Korodas* (áthúзва, 70 éves, magatehetetlen), *Andreas Szondi*, *Michael Takács*, *Andreas Viragos*, *Ra Michaelis Vasas* (áthúзва), *Michael Bartha* (O. M.), *Nicolaus Szabo*, *Stephanus Pap*, *Michael Csanyi*, *Ra Stephani Molnar* (áthúзва), *Georgius Seeres* (áthúзва, 1747-ben új házat épített), *Joannes Kalmar* (áthúзва, 1747-ben új házat épített), *Joannes Danka*, *Joannes Hegedűs* (O. I.), *Andreas Tobias*, *R. Michaelis Bata* (áthúзва, 70 éves), *R. Stephani Kollath* (áthúзва), *Stephanus Nagy*, *Georgius Szűcs*, *Georgius Hegedűs* (áthúзва, 1746-ban új házat épített), *Georgius Mester*, *Andreas Nyavajadi*, *Andreas Toka*, *R. Michaelis Szappanos* (áthúзва), *Stephanus Kondor* (Ductor) (áthúзва), *Georgius Kovács*, *R. Francisci Kovacs* (áthúзва, semmi vagyona nincs), *R. Joannis Csoma* (áthúзва), *Joannes Veress*, *Franciscus Deak*, *Georgius Péntek*, *R. Joannis Gallya* (áthúзва, 70 éves, semmi vagyona), *Stephanus Maróti* (áthúзва, nincs vagyona, csaknem egész évben beteg volt). *Ladislaus N. Orosz* (O. I.), *Joannes Nagy*, *Samuel Csúzi*, *Stephanus Gyányi* (áthúзва,

1747-ben új házat épített), *Simon Tirnák*, *R. Andreae Tormás* (áthúzza), *Jun. Francis. Deák*, *Stephanus Deák*, *R. Michaelis Nyeste* (áthúzza, beteg, semmi vagyona), *Georgius Deák*, *Georgius Bereczki*, *Andreas Gállya*, *Stephanus Bereczki*, *Andreas Toth*, *Steph. Kiss* (áthúzza, 1745-ben új házat épített), *Andreas Veze*, *Stephanus Dobi* (áthúzza, 1746-ban új házat épített), *Joannes Barna*, *Thomas Szűcs*, *Andreas Kovacs*, *Franciscus Biri* (O. I.), *Michael Pallagi*, *R. Andreae Bereczki* (áthúzza), *Georgius Gömbé* (mindene leégett), *Joannes Pócsi* (áthúzza, özvegy ember, egész évben beteg volt), *Joannes Juhász*, *Nicolaus Csorba*, *Gabriel Kis* (áthúzza, 1745-ben új házat épített), *Laurent. Juhász*, *Joannes Paap*, *Michael Kis* (O. I.), *Michael Kötélverő*, *Demetrius Üveges*, *R. Demetrii Retek* (áthúzza, 70 éves, semmi vagyona), *Petrus Nagy*, *Michael Kovács* (O. M.), *R. Michaeli Komlosi* (áthúzza, 70 éves), *Stephanus Toka* (O. I.), *Stephanus Szűcs* (O. C.), *Joannes Szabo*, *Georgius Csorba*, *Stephanus Nemeth*, *Stephanus Toth* (O. M.), *Andreas Toka* (vén, elaggott), *Andreas Németh*, *Michael K. Szabó*, *Nicolaus Tóldi* (malom), *Stephanus Bentek*, *Georgius Toth* (áthúzza, 1747-ben új házat épített), *Franciscus Balás*, *Georgius Jenei*, *Michael Kövér*, *Andreas Kiss* (áthúzza, több hónapja meghalt), *Stephanus Gargya*, *R. Joannis Nagy* (áthúzza, 60 éves), *Gregorius Kondas*, *Stephanus Kiss*, *Michael Adoni* (áthúzza, 1747-ben új házat épített), *Stephanus Imre*, *Michael Bacso*, *Andreas Kövér*, *Joannes Török*, *Georgius Vágó*, *Georgius Gál* (O. I.), *Joannes Imre*, *Stephanus Erdélyi* (áthúzza, szélütött, vagyona nincs), *R. Stephani Vago* (áthúzza), *Georgius Szántó*, *Joannes Kocsis*, *Georgius Kerekes*, *R. Michaelis Kocsis*, *Michael Nagy*, *Stephanus Szilagyi*, *Georgius Őz*, *Gorgius Madar* (áthúzza, 80 éves, vagyona nincs), *Stephanus Szitas*, *Michael Takacs*, *Paulus Szabó*, *Michael Borsi* (O. I.), *Joannes Borsi*, *Franciscus Csáki*, *Andreas Suska*, *Stephanus Csigai*, *Michael Kabai*, *Joannes Gál*, *Georgius Ferenczi*, *Stephanus Kabai*, *Gregorius Toldi* (O. I.), *R. Andreae Sziggyarto* (áthúzza), *R. Georgii Kolosi* (áthúzza), *Stephanus Katona*, *R. Stephani K. Szabo* (áthúzza, két árva van), *Samuel Deak* (O. I.), *Petrus Kiss*, *Georgius Szűcs* (O. I.), *Martinus Borbely* (O. I.), *Stephanus Szatmari* (O. I.), *R. Ladislai Kiss* (áthúzza, 70 éves, semmi vagyona), *Stephanus B. Szabo*, *Joannes Szoboszlai* (malom), *Stephanus Oszlányi* (több mint 80 éves), *R. Michaelis Kovacs* (áthúzza), *R. Michaelis Paloczi* (áthúzza), *Franciscus Orban*, *Michael K. Szabo* (O. M.), *Stephanus Kovács* (áthúzza, vagyona nincsen), *Stephanus Kökényesi* (O. I.), *R. Pauli Kapus* (áthúzza), *Franciscus Acs*, *Georgius Szin* (áthúzza, O. I., 1747-ben új házat épített), *Petrus Szappanos*, *Ladislau Pap*, *Stephanus Hegyi*, *Franciscus Fazekas* (O. I.), *Alexander Orosz*, *Georgius Molnar* (öt malomkő hasznát élvezi). — *Nomina Servorum* (az alább következő neveket mind áthúzták): *Nicolaus Magyar* (Seres Mihály napszámosa, nőtlen), *Georgius Szilak* (Deák Ferenc napszámosa), *Alexander Kovács* (Toka András napszámosa), *Michael Vadocz* (a város annuális lovásza), *Michael Polyvás* (a királyi Kamara sóőre), *Franciscus Gulyas* (Csontos István gulyása), *Stephanus Kocsis* (a város szerződéses kocsisa), *Stephanus Czinkus* (városi

kondás), *Stephanus Vida* (a város annuális gulyása), *Georgius Molnár* (városi molnár, öt malomkővel dolgozik), *Michael Nyiri* (Csontos D. kocsisa).

15. 1752 (cigányok összeírása): *Franciscus Peczkes* (kovács), *Stephanus Matyi* (muzsikus), *Petrus Czigány* (muzsikus), *Adamus Dódósy* (kovács), *Adamus Imre* (kovács), *Andreas Matyi* (muzsikus), *Nicolaus Vajda* (kereskedéssel foglalkozik), *Franciscus Dobó* (muzsikus).

16. 1752 (zsidók összeírása, zárójelben feleségük neve): *Isacus Herschl* (*Sara*, inspector a Kállai családnál), *Martinus Izrael* (*Sara*, kocsmáárendáns), *Lazarus Borok* (*Helena*, kocsmáros, ugyancsak a várostól árendálja), *Abrahamus Jacob* (*Anna*, kállói iskolamester), *Lazarus Marton* (*Helena*, kocsmáros, árendáns), *Zebedaeus Barack* (*Elisabetha*, a zsidók rabbiája).

17. 1752 (a taxát fizető nemesek összeírása): *Stephanus Imre*, *Georgius Jenei*, *Geor. Tóth alias Ivánka* (áthúzza, Turóc megyéből érkezett István nevű testvérével együtt; nemeslevelüket bemutatták), *Stephanus Tóth alias Ivánka* (áthúzza, l. előbb!), *Andreas Bereczky*, *Georgius Bereczky*, *Franciscus Acs*, *Stephanus Kondor*, *Johannes Jenei*, *Andreas Szondi*, *Senior Micha Kovács* (kovács, O. C.), *Samuel Ráskai*, *Stephanus Szokolai*, *Petrus Kis*, *Samuel Deák* (áthúzza, kovács, O. C., felmentve), *Franciscus Deák* (szabó, O. C.), *R. Ladislai Kis* (nagyon öreg, gyenge), *Joannes Szoboszlai alias Pap*, *Francis Kis alias Orban*, *Georgius Csorba*.

18. 1753 (a más telkén lakó nemesek összeírása): *Franciscus Orban*, *Andreas Toka* (a város szerződéses jegyzője), *Stephanus Kondor*, *Georgius Deak*, *Joannes Pap Szoboszlay*, *Samuel Deak*, *Franciscus Deak* (szabó), *Stephanus Ivanka* (szűcs, vagyona nincs), *Franciscus Ivanka* (1751-ben költözött ide), *Georgius Ivanka*, *Joannes Imre*, *Joannes Szijarto Szabó*, *Andreas Toka* (szabó), *Stephanus Toka* (varga), *Andreas Sondé*, *Stephanus Deak*, *Michael Nagy*, *Georgius Bereczky*, *Andreas Bereczky*, *Stephanus Vida*, *Junior Fran. Deák*, *Rel. Senior Geor. Deak*, *Georgius Csorba*, *Michael Csorba*, *Georgius Siraky*, *Stephanus Bereczky*, *Michael Barta* (csizmadia), *Joannes Raskay*, *Michael Acs*, *Georgius Jeney*, *Paulus Szabó* (kovács, vagyona nincsen), *Michael Szabó*, *Joannes Jeney*, *Stephanus Acs*, *Andreas Jeney*.

19. 1758: *Jud(ex) Joannes Kalmar* (áthúzza), *Georgius Szűcs* (áthúzza, mészáros, árendáns), *Andreas Tobias*, *Michael Molnár*, *Joannes Veres*, *Stephanus Dancsy* (csizmadia, O. M.), *Michael Csanyi*, *Stephanus Vasas* (áthúzza, új házat épít), *Georgius Sarkady* (áthúzza, új házat épít), *Andreas Viragos*, *Rel. Mich. Josa* (aláhúzza), *Stephanus Kolosi*, *Joannes Biro*, *Rel. Joan. Foris*, *Joannes Orosz Nagy*, *Ladislau Nagy*, *Samuel Csuzy*, *Andreas Kovacs*, *Georgius Kovacs* (áthúzza, élete végéig mentességet kapott), *Joannes Pap*, *Michael Pap*, *Georgius Kovacs* (mindhárom név áthúzza, katonák), *Rel. Steph. B. Nagy* (áthúzza), *Andreas Kosa* (áthúzza, a Bihar megyei Sámsonból érkezett), *Rel. Nicolai Szabó* (áthúzza, négy kisgyereke van), *Michael Tisza*, *Stephanus Nyeste*, *Andreas Gallya*, *Georgius Szilagyi*, *Andreas Szilagyi*, *Andreas Tornyai*, *Stephanus Dobi*, *Andreas Veze*, *Joannes Barna*, *Michael Sarkady*, *Michael Tarcsa* (csizmadia, O. M.), *Nicolaus*

Csorba, Georgius Csorba, Joannes Riska, Gabriel Kiss, Demetrius Üveges (aláhúzza, semmi vagyona, 70 éves magatehetetlen), Petrus Nagy, Joannes Némethi (kötélverő, O. M.), Fran. Fazikas (szabó, O. M.), Georgius Molnár (molnár, O. C.), Stephanus Kőkényesi (kovács, O. M.), Andreas Némethi, Stephanus Bentek (áthúzza, magatehetetlen, Joannes Toldy, Stephanus Vagó, Andreas Kiss (mentességet kapott 1754. febr. 8-án a kállói kongregáción), Michael Kövér (áthúzza, vagyona nincs, mentességet kapott), Andreas Ola, Stephanus Kiss, Franciscus Balas, Andreas Susko (kerékgyártó, O. C.), Rl. Joannis Török (aláhúzza), Michael Adonyi (áthúzza, az úr Szirond nevű erdejének kerülője), Georgius Szantó (aláhúzza, 80 éves, mentességet kapott), Michael Nagy, Rl. Pauli Vagó (áthúzza, magatehetetlen, hat árvája van, a legnagyobb 13 éves), Ladislaus Biri, Paulus Szabó (kerékgyártó, O. M.), Andreas Borsi, Joannes Borsi, Senior Andreas Susko (kerékgyártó, O. M.), Michael Csaky, Michael Kabai, Stephanus Nanasi, Joannes Gaál, Stephanus Kabay, Georgius Szakacsy (kerékgyártó, O. M.), Georgius Hegedűs, Joannes Nagy, Franciscus Nagy, Samuel Fényes, Petrus Vagó, Rl. Michael Takács (aláhúzza, mentességet kapott, négy kisgyereke van), Georgius Horváth (aláhúzza, mentességet kapott, szabó, O. I.), Rl. Stephani Borsy (aláhúzza), Michael Kovats (áthúzza, Senyei B. házában lakik, szolgáló), Rl. Michaelis Szappanos (aláhúzza, mentességet kapott), Rl. Ladislai Kiss (aláhúzza, mentességet kapott), Rl. Michael. Horvath (aláhúzza, három kisgyereke van), Stephan. Soltész (aláhúzza, vagyona nincs, egész évben beteg volt), Stephan. Hegyi, Georgius Jeney (áthúzza, két fia hajdúként szolgál), Michael Pejvas (áthúzza), Stephan. Gombos, Fran. Bujdosó, Fran. Nyavalyadi, Stephan. Kovács, O. C.), Fran. Forró (kerékgyártó, O. C.), Andreas Danka, Rl. Michael. Lörintzy (áthúzza, négy árvája van), Joannes Bodor (aláhúzza, megvakult), Stephan. Gombos, Fran. Bujdosó, Fran. Nyavalyadi, Stephan. Kovács, Stephan. Paap (áthúzza, Hadházzról érkezett, az úr kerülője), Georgius Ladanyi, Michael Erdőhegyi, Stephan. Tatos, Fran. Vasas, Georgius Nyeste (csizmadia, O. C.), Michael Torma, Stephan. Nagy, Michael B. Takacs (takács, O. C.), Michael Fabian (áthúzza, új házat épít), Rl. Martini Borbély (áthúzza, öt kisgyereke van), Stephan Vagó (aláhúzza, koldus), Stephan. Marasi, Rl. Stephan. Németh (aláhúzza, minden vagyona elpusztult), Rl. Joanni Fintor (áthúzza, öt kisgyereke van), Michael Szűcs, Rl. Michael. Szabó (aláhúzza), Georgius Vagó, Rl. Andreae Kövér, (aláhúzza, három kisgyereke van), Michael Bacso, Rl. Joan. Monoki (aláhúzza, városi bábaasszony), Michael Bagdi (áthúzza, leányok nevelője), Simeon Firnak (katona), Georgius Posonyi (a Kállay család Biri pusztáján kerülő). — *In eodem Oppido servitores:* Andreas Tormás (Ács Mihály napszámosa), Stephan. Kaszás (a város szerződéses kocsisa), Petrus Vadótz (a kállósemjéni zsidók napszámosa), Joannes Lörincz (Nagy Mihály szolgálója), Georgius Kőkényes (a balkányi Bán László napszámosa), Michael Toth (Nagy Ferencné asszony napszámosa), Georgius Adonyi és Andreas Tolvaj (a város csordá-

sai), *Andreas Laboncz* (a nemes Család, nyilván a Kállayak napszámosa), *Stephan. Kecskeméthy* (Kondor István napszámosa), *Georgius Mészáros* (a kállói plébános kocsisa), *Andreas Molnár* (Nagy Ferencné asszony bérese), *Stephan. Paloti* (Hegedüs György napszámosa), *Georgius Körösy* (a városon kívüli lakosok fogadott csordása), *Stephan. Takács* (Ivánka György özvegyének napszámosa), *Fran. Széll* (az Úr napszámosa).

1. Ezekre a kérdésekre lásd *Kálmán Béla*, *A nevek világa*. Budapest, 1967; *Bárczi Géza*: *A magyar szókincs eredete*. Budapest, 1958.² 123—41; *Pais Dezső*, *Régi személynéveink jelentéstana*: *Magyar Nyelv* XVII, 158—63, XVIII, 26—34, 93—100.
2. Vö.: *Ördög Ferenc*, Mutatvány a készülő göcseji és hetési személynév-monográfia adattári részéből: *Magyar Nyelvőr* XCIII, 265—72.
3. *Bachát László*, Szabolcs-szatmári ragadványnevek: *A Nyíregyházi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei* 2. kötet. Nyíregyháza, 1968. 252—6.
4. *Balogh László*, A szamosszegi ragadványnevek rendszere: *Magyar Nyelvjárások* XII (1966), 109—35.
5. *Hajdú Mihály* készülő kandidátusi disszertációjára gondolunk, amelynek több részletét publikálta a *Magyar Nyelv és a Magyar Nyelvőr* c. folyóiratok utolsó évfolyamaiban.
6. I. m. — Nemrégiben a Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai c. sorozat 115. számaként ismét megjelent.
7. *Karácsony Sándor Zsigmond*: *Magyar Nyelv* L, 379—86 és uő.: *Személynéveink 1500-tól 1800-ig*. Nyelvtudományi Értekezések 28. sz. Bp., 1961.
8. *Bárczi Géza*: *A magyar személynévek XIV. századi történetéhez*. *Magyar Nyelv*. LII, 144—57.
9. *Szabó István*, Bács, Bodrog és Csongrád megye dézsmalajstromai 1522-ből: *A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai* 86. sz. Budapest, 1954.
10. *Kálmán Béla*, XVI. századi jobbágynéveinkhez: *Magyar Nyelvjárások* VII, 23—42.
11. *Bálint Sándor*, Az 1522. évi tizedlajstrom szegedi vezetéknevei: *MNyTK*. 105. sz.
12. *Karácsony*: *Nyelvtud. Ért.* 28. sz.
13. Például *Veres Miklós*, Szabolcs megye adózó népessége a XVI—XVII. században: *Történeti statisztikai évkönyv* 1961. Bp., 1960. 5—6.
14. *Acsády Ignác*, Magyarország népessége a Pragmatica Sanctio korában. Bp., 1896. *Magyar Statisztikai Közlemények* XII, 123—5.
15. *Veres Miklós*: i. m. és a *Kovácsics József* szerk.: *A történeti statisztika forrásai*. Bp., 1957. c. mű több szerzője.
16. *Bakács István*, A dicális összeírások: *A történeti statisztika forrásai*. Bp., 1957. 69.
17. *Veres Miklós*: i. m. 26.
18. *Veres Miklós*: i. m. 9.
19. Az 1543., 1549., 1566., 1572. és 1578. évi dikális összeírásokat csak mikrofilmen tanulmányozhattam. Eredetijük az Országos Levéltárban. E dikajegyzékekre a továbbiakban csak a megfelelő évszámmal hivatkozom.
20. Vö.: *Veres Miklós*: i. m. 20.
21. *Velics Antal—Kammerer Ernő*, Magyarországi török kincstári defterek. Bp., 1886. I, 229—30.
22. I. m. 20.
23. Nyíregyházi Állami Levéltár (a továbbiakban: NyÁL.). Fasc. 117. No. 104. 1699.

24. Uo. Fasc. 15. No. 96.1714.
25. Uo. Fasc. 16. No. 59. 1715.
26. Uo. Fasc. 17. No. 114. 1716.
27. Uo. Fasc. 19. No. 102. 1718.
28. Arch. Regni. Lad. DD. No. 8.
29. NyÁL. Fasc. 24. No. 130. 1723.
30. Uo. Acta pol. Fasc. 29. No. 264.
31. Uo. Fasc. 33. No. 290. 1732.
32. Uo. Fasc. 42. No. 367. 1741.
33. Uo. Fasc. 45. No. 589. 1744.
34. Uo. Fasc. 49. No. 253. 1748.
35. Uo. Acta pol. Fasc. 53. No. 323. 1752.
36. Uo. Fasc. 68. No. 2118. 1767.
37. *Bakács István*: i. h.
38. *Hársfalvi Péter*, Adatok a Szabolcs megyei cselédnépesség létszámáról a XVIII. században: *Agrártörténeti Szemle* 1963. 3. sz. 399—408.
39. *Szabó István*: i. m. 9.
40. *Török Gábor*, A Börzsöny-vidék nyelvjárástörténetének települési háttere: *Nyelvtud. Ért.* 45. sz. Bp., 1964. 7; *Mikesy Sándor*: Miért alakultak ki vezetékneveink? Bp., 1959. Javított különlenyomat a Magyar Nyelvőr LXXXIII. évfolyamából.
41. Legutóbb *Török Gábor*: i. m. 7.
42. *Kálmán Béla*: *Magyar Nyelvjárások* VII, 35.
43. *Szabó István*: i. m. 14.
44. I. m. 13.
45. *Vö. Kálmán Béla*: i. m. 36.
46. *Vö. Kálmán*: i. m. 36.
47. I. m. 33—4.
48. Lásd *Kálmán Béla* kimutatását: i. m. 25.
49. I. m. 31.
50. *Székely György*, Középkori kézműves foglalkozások és a családnevek kialakulása: *Nyelvtud. Ért.* 58. sz. 206—10.
51. Taxás nemesek összeírása: NyÁL. Fasc. 53. No. 420. 1752. A más telkén lakó nemesek összeírása: uo. Fasc. 54. No. 254. 1753.
52. Következő vizsgálatainkhoz ezeket az összeírásokat használtuk: NyÁL. Fasc. 42. No. 367. 1741 (görögök és zsidók); uo. Fasc. 53. No. 415. 1752 (zsidók); uo. Fasc. 53. No. 419. 1752 (cigányok).
53. Adattárunkban nyomdatechnikai okokból a mellékjeles betűk helyett mellékjel nélkülieket alkalmazunk, tehát nem jelöljük az egy vagy két ponttal írt *y-t*, *e-t*, *w-t*, hanem helyettük a megfelelő pont nélküli betűt írjuk. A 3-as *z*, 13-as *sz*, 6-os *s* és a nyújtott *f* (=s) jelölésétől is eltekintettünk. Az eredeti forrás rövidítéseit általában csak szó (név) belsejében oldottuk fel.